

LUONNOS 25.03.2009

Hallituksen esitys Eduskunnalle kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaisen Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksen ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden laittoman valmistuksen ja kaupan torjumista koskevan pöytäkirjan hyväksymisestä ja laiksi pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta sekä laiksi rikoslain 41 luvun 1 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi New Yorkissa 31 päivänä toukokuuta 2001 tehdyn kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaisen Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksen ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden laittoman valmistuksen ja kaupan torjumista koskevan pöytäkirjan siltä osin kuin se kuuluu Suomen toimivaltaan.

Suomi allekirjoitti pöytäkirjan New Yorkissa 23 päivänä tammikuuta 2002. Euroopan yhteisö allekirjoitti pöytäkirjan 16 päivänä tammikuuta 2002.

Pöytäkirja on yksi kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaisen Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksen kolmesta lisäpöytäkirjasta. Yleissopimus on jo hyväksytty eduskunnassa 12 päivänä joulukuuta 2003 ja se on tullut voimaan Suomen osalta 11 päivänä maaliskuuta 2004.

Pöytäkirjan velvoitteet liittyvät ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä

ampumatarvikkeiden laittoman valmistuksen ja kaupan torjumiseen. Pöytäkirja sisältää pääosin määräyksiä, jotka parantavat sopimusvaltioiden viranomaisten välistä yhteistyötä ja tietojenvaihtoa sekä asettavat vähimmäisvaatimukset ampuma-aseiden vientiä ja tuontia koskevalle kansalliselle sääntelylle. Pöytäkirja sisältää myös määräyksiä ampuma-aseiden merkitsemisestä tunnisteilla ja asevälitystä koskevan toiminnan luvanvaraisamisesta. Eräät pöytäkirjan määräykset kuuluvat Euroopan yhteisön toimivaltaan.

Suomen ampuma-aseita koskeva lainsäädäntö täyttää pääosin pöytäkirjassa asetetut velvoitteet. Pöytäkirja kuitenkin edellyttää rikoslain muuttamista.

Pöytäkirja ehdotetaan saatettavaksi voimaan blankettimuotoisella lailla. Tarkempia säännöksiä lain täytäntöönpanosta voitaisiin antaa valtioneuvoston asetuksella. Esitykseen sisältyy lisäksi ehdotus rikoslain 41 luvun 1 §:n muuttamisesta. Lain voimaantulosta säädettäisiin tasavallan presidentin asetuksella.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYSLUETTELO	2
YLEISPERUSTELUT.....	4
1. Johdanto.....	4
2. Nykytila.....	5
3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset.....	6
3.1. Tavoitteet	6
3.2. Keskeiset ehdotukset	6
4. Esityksen vaikutukset	7
5. Asian valmistelu	7
6. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja.....	8
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	9
1. Ampuma-asepöytäkirjan sisältö ja sen suhde Suomen lainsäädäntöön	9
1 artikla. Suhde kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaiseen Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimukseen.	9
2 artikla. Tarkoitus.....	9
4 artikla. Soveltamisala.	11
5 artikla. Rikosten säätäminen rangaistaviksi teoiksi.	12
6 artikla. Menetetyksi tuomitseminen, takavarikko ja omaisuuden käytöstä määrääminen.	12
7 artikla. Tietojen säilyttäminen.	13
8 artikla. Ampuma-aseiden merkitseminen.	14
9 artikla. Ampuma-aseiden ampumakelvottomaksi tekeminen.	16
10 artikla. Ampuma-aseiden vientiin, tuontiin ja kauttakuljetukseen liittyviä lupajärjestelmiä koskevat yleiset vaatimukset.....	17
11 artikla. Varmuustoimenpiteet ja ehkäisevät toimenpiteet.....	19
12 artikla. Tietojenvaihto	19
13 artikla. Yhteistyö	21
14 artikla. Koulutus ja tekninen apu	21
15 artikla. Asevälittäjät ja aseiden välitys	22
16 artikla. Erimielisyyksien ratkaiseminen	22
17 artikla. Allekirjoitus, ratifiointi, hyväksyminen ja liittyminen	23
20 artikla. Irtisanominen.....	24
21 artikla. Tallettaja ja kielet.	24
2. Lakiehdotusten perustelut	25
2.1. Laki kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaisen Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksen ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden laittoman valmistuksen ja kaupan torjumista koskevan pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta	25

2.2.	Laki rikoslain 41 luvun 1 §:n muuttamisesta	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.	
3.	Voimaantulo		25
4.	Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus ja käsittelyjärjestys.....		25
4.1.	Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus		25
4.2.	Käsittelyjärjestys		26
LAKIEHDOTUKSET			28
	kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaisen Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksen ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden laittoman valmistuksen ja kaupan torjumista koskevan pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta		28
	rikoslain 41 luvun 1 §:n muuttamisesta		Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.
RINNAKKAISTEKSTI.....			VIRHE. KIRJANMERKKIÄ EI OLE MÄÄRITETTY.
	rikoslain 41 luvun 1 §:n muuttamisesta		Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.
SOPIMUSTEKSTIT			30

YLEISPERUSTELUT

1. Johdanto

Järjestäytynyt rikollisuus on pitkään ollut vakavan kansainvälisen huomion ja valtioiden välisen yhteistyön kohteena. Laiton asekauppa on tullut enenevässä määrin osaksi järjestäytyntä rikollisuutta ja terrorismia. Kehitystä ovat tukeneet aseellisten konfliktien jälkeiset tilat kriisialueilla, joista alueista useimmat ovat myös kansainvälisen laittoman asekaupan lähteitä. Euroopassa ongelma on erityisesti tullut esille Balkanin alueella. Kansainväliseen laittomaan asekauppaan kuuluu myös aseiden ja ampumatarvikkeiden välittäminen kriisialueille, mikä on omiaan pitkittämään konflikteja ja levottomuuksia sekä estämään kestävä kehitys näillä alueilla. Laiton asekauppa on siten erityisesti kehitysmaita koskeva ongelma. Tyypillistä on aseiden ja ampumatarvikkeiden siirtymisen sellaisilta alueilta, joissa aseellinen konflikti on päättynyt, sellaisille alueille, joissa aseellinen konflikti on käynnissä tai se on alkamassa. Usein aseita ja ampumatarvikkeita siirtyy myös terroristijärjestöjen haltuun. Tämä on omiaan synnyttämään uusia konflikteja sekä pitkittämään jo alkaneita. Välittäjinä ovat yhä useammin järjestäytyneet rikollisryhmät. Laittoman asekaupan estäminen auttaa siten torjumaan ja vastustamaan aseellisia konflikteja sekä parantaa erityisesti kehitysalueiden kehitystä ja vähentää terroristijärjestöjen mahdollisuuksia aseiden ja ampumatarvikkeiden saantiin.

Yhdistyneiden Kansakuntien (YK) yleiskokous hyväksyi joulukuussa 1998 päätöslauselman 53/111, jolla se päätti perustaa hallitustenvälisen ad hoc –komitean järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa koskevan yleissopimuksen valmistelua varten. Komitean tehtävänä oli lisäksi keskustella asiakirjoista, jotka koskisivat ihmiskaupan ja –salakuljetuksen sekä ampuma-aseiden laittoman valmistamisen ja kaupan torjumista. Päätöslauselmalla 53/114 yleiskokous antoi komitealle tehtäväksi yleissopimuksen sekä siihen liittyvien pöytäkirjojen laatimisen.

Vuonna 1999 yleissopimuksesta ja sen pöytäkirjoista neuvoteltiin ad hoc –komiteassa kuuden istunnon aikana. Joulu-

kuussa 1999 YK:n yleiskokous hyväksyi päätöslauselman 54/126, jossa se kehotti ad hoc –komiteaa jatkamaan työtä yleissopimuksen ja sen pöytäkirjojen aikaansaamiseksi. Työ oli määrä saada päätökseen vuoden 2000 kuluessa. Komitea jatkoi työskentelyään viiden istunnon ajan. Yleissopimus ja sen kaksi muuta lisäpöytäkirjaa hyväksyttiin YK:n yleiskokouksessa 15 päivänä marraskuuta 2000 päätöslauselmalla 55/25. Yleissopimukseen liittyvä ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden laittoman valmistuksen ja kaupan torjumista koskeva lisäpöytäkirja, jäljempänä ampuma-asepöytäkirja, saatiin valmiiksi vasta ad hoc –komitean 11. ja 12. istunnoissa vuonna 2001 ja se hyväksyttiin YK:n yleiskokouksessa 31 päivänä toukokuuta 2001 päätöslauselmalla 55/255.

Suomi on allekirjoittanut ampuma-asepöytäkirjan 23 päivänä tammikuuta 2002. Yleissopimus on tullut kansainvälisesti voimaan 29 päivänä syyskuuta 2003. Suomen osalta yleissopimus on tullut voimaan 11 päivänä maaliskuuta 2004 (SopS 18/2004 ja 20/2004). Ampuma-asepöytäkirja on tullut voimaan 3 heinäkuuta 2005.

Yleissopimuksen 37 artiklan mukaan ampuma-asepöytäkirjaa tulkitaan yhdessä yleissopimuksen kanssa ottaen huomioon ampuma-asepöytäkirjan tarkoitus. Lisäksi ampuma-asepöytäkirjan 1 artiklan mukaan pöytäkirja täydentää yleissopimusta ja sitä tulkitaan yhdessä yleissopimuksen kanssa. Yleissopimuksen määräyksiä sovelletaan tarvittavin muutoksin, mutatis mutandis, ampuma-asepöytäkirjaan, jollei pöytäkirjassa toisin määrätä.

Ampuma-asepöytäkirja on, kuten yleissopimuskin, avoinna myös alueellisille taloudellisen yhdentymisen järjestöille. Euroopan yhteisö (EY) allekirjoitti ampuma-asepöytäkirjan 16 päivänä tammikuuta 2002. EY:n komissio sai sopimusneuvottelujen aikana EY:n neuvostolta valtuudet neuvotella ja allekirjoittaa toimialaansa kuuluvat tietyt pöytäkirjan määräykset. Komissio käyttikin yksinomaista puhevaltaa sopimusneuvotteluissa sen toimivaltaan kuuluvia pöytäkirjan määräyksiä käsiteltäessä. Yleissopimus ja

sen ampuma-asepöytäkirja ovat siten luonteeltaan niin sanottuja sekasopimuksia eli jaetun toimivallan sopimuksia, joiden määräyksistä osa kuuluu EY:n toimivaltaan ja osa Euroopan unionin (EU) jäsenvaltioiden toimivaltaan. Neuvoston mukaan EY:n toimivaltaan kuuluvat pöytäkirjan artikkelit 7–10 ja 15. Aseiden hankinnan ja hallussapidon valvonnasta annettua neuvoston direktiiviä (91/477/ETY), jäljempänä asedirektiivi, on muutettu Euroopan Parlamentin ja Neuvoston direktiivillä 2008(751/EY. Direktiivi on tullut voimaan 28.7.2008 ja se on saatettava kansallisesti voimaan kahden vuoden kuluessa sen voimaantulosta eli viimeistään 28.7.2010. Komissio on pöytäkirjan tietojen säilyttämistä koskevan 7 artiklan perusteella muuttanut siviilikäyttöön tarkoitettujen räjähdystarvikkeiden markkinoille saattamista ja valvontaa koskevien säännösten yhdenmuokaistamisesta annettua neuvoston direktiiviä (93/15/ETY), jäljempänä räjähdedirektiivi. EY ei kuitenkaan vielä ole hyväksynyt ampuma-asepöytäkirjaa.

Esitys sisältää ehdotuksen ampuma-asepöytäkirjan hyväksymiseksi sekä lakiehdotuksen sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Pöytäkirja ehdotetaan saatettavaksi voimaan blankettimuotoisella lailla.

Esityksessä ehdotetaan myös muutettavaksi rikoslain 41 luvun (531/2007) 1 §.

2. Nykytila

Suomea sitovia kansainvälisiä määräyksiä ampuma-aseiden ja ampumatarvikkeiden sääntelystä on yksityiskohtaisesti annettu asedirektiivissä ja patruunoiden osalta myös räjähdedirektiivissä. Schengenin yleissopimuksen (SopS 23/2001) 7 luku sisältää määräykset ampuma-aseista ja ampumatarvikkeista, vaikkakin asedirektiivin säännökset ovat korvanneet nämä määräykset suurelta osin.

Ase- ja räjähdedirektiivin sekä Schengenin yleissopimuksen määräykset on täytäntöön pantu kansallisesti Suomessa aselainsäädännön kokonaisuudistuksella, jonka ensimmäinen vaihe toteutettiin 1 päivänä maaliskuuta 1998 voimaan tulleella ampuma-aseilla (1/1998) ja ampuma-aseasetuksella

(145/1998) sekä toinen vaihe 1 päivänä maaliskuuta 2002 voimaan tulleella ampuma-aselain muuttamisesta annetulla lailla (601/2001). Räjähdedirektiivin määräyksiä on täytäntöön pantu kansallisesti myös räjähddeasetukseen (473/1993) tehdyillä muutoksilla. Ase- ja räjähdedirektiivi sisältävät hyvin yksityiskohtaisia säännöksiä, jotka koskevat ampuma-aseiden hankintaa, hallussapitoa, kauppaa ja valmistamista sekä vientiä, tuontia ja siirtoa. Ase- ja räjähdedirektiivin säännökset täyttävätkin pitkälti ampuma-asepöytäkirjan määräysten vaatimukset, minä vuoksi pöytäkirjan kansallinen voimaansaattaminen ei enää edellytä merkittäviä muutoksia Suomen ampuma-aseita ja ampumatarvikkeita koskevaan lainsäädäntöön. Asedirektiivin muuttamisesta annetun direktiivin 2008/51/EY säännökset tullaan saattamaan osaksi kansallista lainsäädäntöä 28.7.2010 mennessä.

Ampuma-aseita ja ampumatarvikkeita koskevia Suomea poliittisesti sitovia määräyksiä on annettu myös Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön asiakirjassa pienaseista ja kevyestä aseistuksesta eli niin sanotussa ETYJ:n pienaseasiakirjassa, joka on vahvistettu 24 päivänä marraskuuta 2000. Suomi on yksi järjestön osanottajavaltioista. Suomi on toteuttanut ETYJ:n pienaseasiakirjan suosituksia muun muassa 1 päivänä tammikuuta 2004 voimaan tulleella niin sanotulla armo-voosilainsäädännöllä, jolla saatettiin voimaan säännökset luvattomien ampuma-aseiden, ampumatarvikkeiden ja räjähteiden luovuttamisesta poliisille ilman rangaistusuhkaa. Lisäksi lailla puolustustarvikkeiden maastaviennistä ja kauttakuljetuksesta annetun lain muuttamisesta (900/2002) lisättiin asevälitystä koskevat säännökset asiakirjan suositusten mukaisesti puolustustarvikkeita koskevaan lainsäädäntöön.

Ampuma-aseiden ja ampumatarvikkeiden vientiä koskevat säädökset on Suomessa saatettu yhdenmukaisiksi useimpien EU:n jäsenvaltioiden kanssa. EU:n tavanomaisten aseiden viennin työryhmässä (COARM) pyritään harmonisoimaan ja koordinoimaan jäsenvaltioiden asevientipolitiikkaa yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan puitteissa. EU:n neuvosto hyväksyi 8 päivänä kesäkuuta 1999 EU:n käytännösäännöt aseiden viennis-

tä (EU Code of Conduct on Arms Exports). Käytännössä ne ovat keskeinen unionitason instrumentti, joka ohjaa Suomen asevientä. Ne sisältävät kahdeksan asevientikriteeriä, joiden perusteella jäsenvaltiot arvioivat niille tehtyjä aseiden vientilupahakemuksia. Käytännössä ne ovat Suomessa voimassa olevaa oikeutta ja niiden sisältämät periaatteet on sisällytetty Suomen asevientä koskeviin suuntaviivoihin.

YK:n ampuma-asepöytäkirja on ensimmäinen myös siviiliaseet kattava yleismaailmallinen sopimus, joka sisältää yksityiskohtaisia sitovia määräyksiä koskien ampuma-aseiden, niiden osien ja patruunoiden kauppaa, valmistamista sekä niiden tuontia, vientiä ja siirtoa tarkoituksena vastustaa ampuma-aseisiin liittyvää kansainvälistä rikollisuutta. YK:ssa on myös laadittu toimintaohjelma, jonka tarkoituksena on torjua ja vastustaa pienaseiden laitonta kauppaa (The UN Programme of Action to Prevent, Combat and Eradicate the Illicit Trade in Small Arms and Light Weapons in All Its Aspects). Siihen liittyen YK:n yleiskokous hyväksyi 23 päivänä joulukuuta 2003 pienaseiden laitonta kauppaa koskevan päätöslauselman 58/241. Toimintaohjelman ja päätöslauselman päätavoitteena on laittomasta asekaupasta johtuvan pienaseiden leviämisen ja väärinkäytön aiheuttamien valtavien inhimillisten kärsimysten vähentäminen etenkin kehitysmaissa ja kriisialueilla. Toimintaohjelman ja päätöslauselman nojalla tapahtuva työskentely voi johtaa siihen, että YK:n puitteissa laaditaan jatkossa myös eriliset kansainväliset sopimukset koskien asevälitystä sekä ampuma-aseiden merkintää ja jäljittämistä.

Suomen nykyinen aselainsäädäntö on kansainvälisesti vertaillen hyvin moderni ja toimiva. Se täyttää monelta osin myös mahdolliset tulevaisuudessa kansainvälisesti joko poliittisesti tai oikeudellisesti sitoviksi tulevat aseita koskevat määräykset. Ainoastaan asevälitystä koskevien määräysten ottaminen Suomen siviiliaseita koskevaan lainsäädäntöön eli ampuma-aselakiin ja aseiden merkitsemistä tunnustenumeroilla koskevien säännösten saattaminen sisällöltään kattavimmiksi ovat suurimpia asiallisia muutoksia, jotka todennäköisesti joudutaan tekemään kansalliseen lainsäädäntöömme.

3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1. Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on, että Suomi hyväksyisi allekirjoittamansa ampuma-asepöytäkirjan siltä osin kuin sen määräykset kuuluvat Suomen toimivaltaan. Näin Suomi osaltaan tukisi kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastustamista yleissopimuksessa ja ampuma-asepöytäkirjassa asetettujen päämäärien mukaisesti. Suomen sisäisen turvallisuuden ja EU:n alueen turvallisuuden takaamisessa tulevaisuudessa on keskeisin merkitys järjestäytyneen rikollisuuden sekä terrorismin vastustamisella tiiviissä yhteistyössä etenkin muiden unionin jäsenvaltioiden viranomaisten kanssa, mutta myös yllä mainittuihin sopimuksiin liittyvien muiden YK:n jäsenvaltioiden viranomaisten kanssa. Esityksen hyväksyminen ja voimaansaattaminen tukee aktiivisesti näitä pyrkimyksiä.

3.2. Keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan hyväksyttäväksi ja saatettavaksi voimaan ampuma-asepöytäkirja siltä osin kuin sen määräykset kuuluvat Suomen toimivaltaan. Ampuma-asepöytäkirja sisältää pääasiassa ampuma-aselainsäädäntöön ja rikoslakiin liittyviä velvoitteita. Lisäksi pöytäkirjassa on määräyksiä kansainvälisestä viranomaisten välisestä tiedonvaihdosta ja yhteistyöstä. Useat pöytäkirjan keskeisimmistä ehdotuksista kuuluvat kuitenkin yhteisön toimivaltaan.

Keskeisimmät Suomen toimivaltaan kuuluvat ehdotukset ovat tietojenvaihtoa koskeva 12 artikla, yhteistyötä koskeva 13 artikla sekä koulutusta ja teknistä apua koskeva 14 artikla. EU:n keskeisimmiksi välineiksi järjestäytyneen rikollisuuden ja terrorismin vastustamisessa on unionissa katsottu nimenomaan yhteistyön ja tietojenvaihdon lisääminen jäsenvaltioiden viranomaisten kesken. Tämä tavoite on tullut entistä tärkeämmäksi unionin jäsenvaltioiden lukumäärän kasvettua vuoden 2004 toukokuun alussa. Yllä mainitut artiklat eivät edellytä muutoksia Suomen voimassa olevaan lainsäädäntöön, vaan näis-

sä artikloissa olevat tavoitteet voidaan saavuttaa käytännön toimenpiteillä. Suomen viranomaisten eli käytännössä tullin, rajavartiolaitoksen sekä etenkin poliisin onkin entisestään lisättävä käytännön tasolla tapahtuvaa kansainvälistä yhteistyötä, tietojenvaihtoa sekä keskinäistä koulutusta ja teknistä apua ampuma-aseisiin liittyvissä kysymyksissä sekä aseisiin liittyvän rikollisuuden vastustamisessa ampuma-asepöytäkirjassa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Todetakaan, että tältä osin pöytäkirjan määräykset on kirjoitettu pitkälti velvoittavaan muotoon, jolloin Suomella ei pöytäkirjan määräysten voimaansaattamisen jälkeen ole enää harkinnanvaraa siinä, parantaako se toimintansa näillä tasoilla vai ei, vaan parannustoimiin on ryhdyttävä välittömästi.

Kriminalisointeja koskeva ampuma-asepöytäkirjan 5 artikla edellyttää rikoslain aserikoksia koskevan 41 luvun ampuma-aserikosta koskevan 1 §:n 1 momentin muuttamista siten, että momenttiin lisätään rangaistaviksi teoiksi myös ampuma-aseen merkintöjen väärentäminen taikka merkintöjen laitton hävittäminen, poistaminen tai muuttaminen. Esitys sisältää tätä koskevan lakiehdotuksen.

Keskeisimmät yhteisön toimivaltaan kuuluvat artiklat ovat ampuma-aseiden merkitsemistä koskeva 8 artikla, ampuma-aseiden vientiin, tuontiin ja kauttakuljetukseen liittyviä lupajärjestelmiä koskevia yleisiä vaatimuksia koskeva 10 artikla lukuun ottamatta puolustustarvikkeita sekä asevälitystä koskeva 15 artikla. Mainittuja artikloja voidaan pitää koko ampuma-asepöytäkirjan keskeisimpinä määräyksinä. Etenkin aseiden merkitseminen ja asevälitys ovat kansainvälisesti tällä hetkellä eniten esillä olevia kysymyksiä. Niitä koskevaa sääntelyä pyritään kehittämään ja samalla harmonisoimaan. Yhteisön hyväksytyä asedirektiivin muutoksella 2008/51/EY oman toimivaltansa puolesta nämä artiklat, se on edellyttänyt muutoksia jäsenvaltioiden voimassa olevaan lainsäädäntöön. Siviiliaseiden välitys tulee viimeistään vireillä olevan aselakihakkeen toisessa vaiheessa säätää valvotuksi toiminnaksi Suomessa. Lisäksi Suomeen tuotaviin ampuma-aseisiin tulee määrätä tunniste- ja maahan-tuontimerkinnot pakollisiksi ja Suomessa

valmistettuihin ampuma-aseisiin tunniste- ja valmistusmerkinnät pakollisiksi. Aseiden vientiin, tuontiin ja kauttakuljetukseen liittyviä lupajärjestelmiä koskeviin kansallisiin säännöksiin 10 artiklan hyväksymisellä tuskin tulee olemaan paljon vaikutusta. Artiklan velvoitteet ovat täytettävissä lupien antamista koskevien viranomaiskäytäntöjen muuttamisella ja lupiin asetettavilla ehdoilla. Komissio on valmistelemassa neuvoston asetusta siviiliaseiden osalta.

4. Esityksen vaikutukset

Ampuma-asepöytäkirjan voimaantulo parantaa järjestäytyneen rikollisuuden ja terrorismin sekä niihin liittyvien ampuma-aseiden laittoman valmistamisen ja kaupan torjuntaa, havaitsemista ja vastustamista kehittämällä sopimusvaltioiden välistä yhteistyötä ja tietojenvaihtoa sekä aseita koskevia kansallisia säännöksiä.

Suomea sitovien artiklojen voimaantulo lisää tarvetta kansainväliseen viranomaisyhteistyöhön ja edellyttää lisää valmiuksia viranomaisten kykyyn toimia mukana kansainvälisessä yhteistyössä. Myös teknisiä valmiuksia tietojen nopeaan, turvalliseen ja oikeansisältöiseen välittämiseen on kehitettävä entisestään. Etenkin poliisin työmäärä tulee pöytäkirjan voimaantullessa lisääntymään. Näiden tavoitteiden toteuttaminen saattaa edellyttää asiantuntevan lisähenkilöstön palkkaamista ainakin sisäasiainministeriön toimialalle.

Yhteisön toimivaltaan kuuluvien artiklojen voimaantulo edellyttää ainakin tehokkaan ampuma-aseiden merkitsemisjärjestelmän luomista. Merkitseminen tulisi pystyä teknisesti toteuttamaan siten, että merkintöjen jälkikäteen tapahtuva väärentäminen tai poistaminen olisi mahdollisimman vaikeaa. Merkitseminen tulisi myös pystyä toteuttamaan mahdollisimman kustannustehokkaasti ja siten, että edellytettävät toimet haittaisivat mahdollisimman vähän suomalaista aseelinkeinoa ja sen kilpailukykyä.

5. Asian valmistelu

Ampuma-asepöytäkirja neuvoteltiin samanaikaisesti yleissopimuksen kanssa YK:n

yleiskokouksen alaisessa ad hoc- komiteassa vuosien 1999-2001 aikana. Suomi osallistui yleissopimuksen ja sen kaikkien kolmen lisäpöytäkirjan valmisteluun aktiivisesti muiden EU:n jäsenvaltioiden kanssa. Ampuma-asepöytäkirjan yhteisön toimivaltaan kuuluvat artiklat neuvoteltiin EY:n komission johdolla ja niiden osalta puhevaltaa neuvotte luissa käytti komissio. Suomi allekirjoitti ampuma-asepöytäkirjan New Yorkissa 23 päivänä tammikuuta 2002. Komissio allekirjoitti EY:n puolesta pöytäkirjan 16 päivänä tammikuuta 2002 EY:n neuvoston valtuuttamana.

Valtioneuvosto on lähettänyt eduskunnalle selvityksen E 3/2000 vp Euroopan yhteisöjen komission mandaateista neuvotella järjestäytyneen rikollisuuden vastaiseen YK:n yleissopimukseen liittyvien kolmen lisäpöytäkirjan tietyistä määräyksistä. Selvitykseen sisältyy selostus myös ampuma-asepöytäkirjan valmistelusta ja komission mandaateista neuvotella ampuma-asepöytäkirjan EY:n toimivaltaan kuuluvista määräyksistä.

Hallituksen esitys on laadittu virkatyönä sisäasianministeriössä. Valmistelun aikana on tehty tiivistä yhteistyötä ulkoasiainministeriön, puolustusministeriön ja oikeusministeriön kanssa.

Ehdotuksesta hallituksen esitykseksi on pyydetty vuonna 2004 lausunnot ulkoasiainministeriöltä, puolustusministeriöltä, oikeusministeriöltä, kauppaja teollisuusministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, valtakunnan syyttäjänvirastolta, rajavartiolaitokselta, tullilaitokselta, tietosuojavaltuutetun toimistolta, keskusrikospoliisilta, suojelupoliisilta, Poliisin tietohallintokeskukselta, Poliisiammattikorkeakoululta, Poliisikoululta, poliisin lääninjohdoilta, Helsingin kihlakunnan poliisilaitokselta ja sisäasiainministeriön yhteydessä toimivalta ampuma-ase lautakunnalta, jossa ovat edustettuina keskeisimmät asealan yksityisoikeudelliset yhteisöt ja yhdistykset.

6. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Esitys on suoraan riippuvainen yleissopimuksesta, koska ampuma-asepöytäkirja täydentää sitä ja pöytäkirjaa tulkitaan yhdessä sen kanssa. Yleissopimus tuli kansainvälises-

ti voimaan 29 päivänä syyskuuta 2003 ja Suomen osalta 11 päivänä maaliskuuta 2004. EY on 21.5.2004 hyväksynyt yleissopimuksen, mutta ei vielä ole hyväksynyt ampuma-asepöytäkirjaa. Ampuma-asepöytäkirjan hyväksymisen edellytyksenä on yleissopimuksen hyväksyminen.

Ampuma-asepöytäkirjan lisäksi yleissopimukseen liittyy vielä kaksi muutakin lisäpöytäkirjaa: kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaisen Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksen pöytäkirja ihmiskaupan, erityisesti naisten ja lasten kaupan ehkäisemisestä, torjumisesta ja rankaisemisesta (niin sanottu ihmiskauppaa koskeva pöytäkirja) sekä kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaisen Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksen pöytäkirja maitse, meritse ja ilmateitse tapahtuvan maahanmuuttajien salakuljetuksen kieltämisestä (niin sanottu ihmiskuljetusta koskeva pöytäkirja). Myös nämä pöytäkirjat ovat niin sanottuja sekasopimuksia eli jaetun toimivallan sopimuksia, joiden määräyksistä osa kuuluu EY:n toimivaltaan ja osa jäsenvaltioiden toimivaltaan. Suomi ja EY ovat allekirjoittaneet ihmiskauppaa koskevan pöytäkirjan ja ihmiskuljetusta koskevan pöytäkirjan kummatkin 12 päivänä joulukuuta 2000.

Ampuma-asepöytäkirjan tavoitteena on määrätä ne vähimmäisvaatimukset, jotka sopimusvaltioiden kansallisten lainsäädäntöjen on pöytäkirjan soveltamisalaan kuuluvissa asioissa täytettävä. Siten ampuma-asepöytäkirjan määräykset eivät estä sopimusvaltioita säätämästä joistakin asioista myös pöytäkirjan määräyksiä tiukemmin. Yhteisön toimivaltaan kuuluvien pöytäkirjan määräysten osalta Suomi on sidottu yhteisön päätösvaltaan ja sitä koskevaan päätöksentekomenettelyyn. Siten Suomi ei voi kansallisesti säätää yhteisön toimivaltaan kuuluvista artikloista yhteisön mahdollisesti myöhemmin antamista asioita koskevista säännöksistä poiketen, jollei tätä ole yhteisön lainsäädäntöä annettaessa nimenomaan tehty mahdolliseksi. Mainittakoon kuitenkin, että esimerkiksi asedirektiivin osalta jäsenvaltiot voivat säätää useasta asiasta direktiiviä tiukemmin, kunhan ne notifioivat tällaiset kansallisten säännösten muutokset komissiolle ja muille jäsenvaltioille eivätkä kansalliset

säännökset ole teknisiä standardeja, määräyksiä ja tietoyhteiskunnan palveluja koskevan neuvoston direktiivin vastaisia (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 98/34/EY, sellaisena kuin se on muutettuna

direktiivillä 98/48/EY, teknisiä standardeja ja määräyksiä ja tietoyhteiskunnan palveluja koskevia määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä).

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Ampuma-asepöytäkirjan sisältö ja sen suhde Suomen lainsäädäntöön

1 artikla. Suhde kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaiseen Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimukseen.

Artiklan 1 kohdan mukaan ampuma-asepöytäkirja täydentää kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaista YK:n yleissopimusta ja pöytäkirjaa tulkitaan yhdessä yleissopimuksen kanssa. Artiklan 2 kohdan mukaan yleissopimuksen määräyksiä sovelletaan ampuma-asepöytäkirjaan, jollei pöytäkirjassa toisin määrätä. Artiklan 3 kohdassa määrätään, että ampuma-asepöytäkirjan 5 artiklan mukaisesti rangaitaviksi säädetty teot katsotaan yleissopimuksen mukaisiksi rikoksiksi, joiden osalta siten sovelletaan yleissopimuksen mukaisia rikoksia koskevia yleissopimuksen määräyksiä.

2 artikla. Tarkoitus.

Ampuma-asepöytäkirjan tarkoituksena on edistää, helpottaa ja vahvistaa sopimusvaltioiden välistä yhteistyötä ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden laittoman valmistuksen ja kaupan torjumiseksi, vastustamiseksi ja lopettamiseksi.

3 artikla. Käsitteiden käyttö.

Artiklassa määritellään ampuma-asepöytäkirjassa käytettävät käsitteet ”ampuma-ase”, ”osat ja komponentit”, ”ampumatarvikkeet”, ”laiton valmistaminen”, ”laiton kauppa” ja ”jäljittäminen” seuraavasti:

a) ”Ampuma-ase” tarkoittaa kannettavaa

piipulla varustettua asetta, jolla voidaan räjähdyspaineen avulla ampua hauleja, luoteja tai muita ammuksia, ja joka on tarkoitettu niiden ampumiseen tai joka voidaan muuntaa ampumakelpoiseksi, mutta ei kuitenkaan asehistoriallisesti arvokkaita vanhoja ampuma-aseita tai niiden jäljitelmiä. Asehistoriallisesti arvokkaat vanhat ampuma-aseet ja niiden jäljitelmät määritellään kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Asehistoriallisesti arvokkailta vanhoilla ampuma-aseilla ei kohdan mukaan missään tapauksessa kuitenkaan tarkoiteta ampuma-aseita, jotka on valmistettu vuoden 1899 jälkeen.

Voimassa olevan ampuma-aselain ampuma-aseen määritelmää ehdotetaan muutettavan niin, että 2 §:n 1 momenttiin lisätään seuraava lause: ” Ampuma-aseeksi katsotaan myös sellainen esine, joka muistuttaa ampuma-asetta ja joka rakenteensa tai valmistusmateriaalinsa puolesta on ilman erityistietoja ja -taitoja muunnettavissa toimivaksi ampuma-aseeksi. Määritelmä vastaa tuliasepöytäkirjan ja asedirektiivin muuttamisesta annetun direktiivin vaatimuksia. Koska artiklan a kohdan mukaisesti asehistoriallisesti arvokkaat vanhat ampuma-aseet ja niiden jäljitelmät voidaan määritellä kansallisessa lainsäädännössä, ei niiden osalta ole tarvetta tässä suhteessa muuttaa ampuma-aselakia. Ampuma-aselain mukaan kaikki hauleja, luoteja tai muita ammuksia ampuvat aseet ovat ampuma-aseita niiden valmistusvuodesta riippumatta, vaikkakin ampuma-aselain 19 §:n 2 momentissa säädetään ennen vuotta 1890 valmistettujen mustaruutiaseiden luvanvaraisuuden poikkeuksesta koskien niiden kuljettamista ja säilyttämistä.

b) ”Osat ja komponentit” tarkoittavat mitä tahansa osia tai varaosia, jotka on tarkoitettu nimenomaan ampuma-aseeseen ja ovat oleellisia sen toiminnan kannalta, mukaan luettui-

na piiput, lukon kehykset tai rungot, luistit tai sylinterit ja lukot tai sulkukappaleet sekä laitteet, jotka on tarkoitettu vaimentamaan ampuma-aseen laukaus tai on muunnettu vaimentajaksi.

Voimassa olevan ampuma-aselain 3 § mukaan aseiden osia ovat ampuma-aseesta irrallisenä olevat patruunapesä ja sitä vastaava osa, piippu ja putki sekä sulkulaite. Pykälän määritelmään ehdotetaan lisättäväksi asedirektiivin muuttamisesta annetussa direktiivissä oleellisina osina myös mainitut ampuma-aseiden runko, sulkulaite ja sen runko, sulkukappale, äänenvaimennin sekä niitä toiminnallisesti vastaavat osat.

c) ”Ampumatarvikkeet” tarkoittavat kokonaisia patruunoita tai niiden osia, mukaan luettuina hylsy, nallit, ruuti, luodit ja muut ammuksot, joita käytetään ampuma-aseissa edellyttäen kuitenkin, että näitä komponentteja varten vaaditaan erillinen lupa sopimusvaltiossa.

Ampumatarvikkeet voidaan määrittellä kansallisessa lainsäädännössä niiden luvanvaraisuuden perusteella. Ampuma-aseissa ampumatarvikkeet määritellään sen 4, 5 ja 10 §:ssä. Luvanvaraisia ampumatarvikkeita ampuma-aselain mukaan ovat kokonaiset patruunat ja sellaiset patruunoiden ammuksot, jotka ovat panssarin lävistäviä, räjähtäviä tai sytyttäviä taikka jotka ovat pistoolissa tai revolverissa käytettäviksi suunniteltuja ja valmistettuja keskisytytteisten patruunoiden reikäpäisiä tai kohteeseen osuessaan vaikutukseltaan laajenevuuteen perustuvia ammuksia. Ampuma-aseissa ampumatarvikkeilla tarkoitetaan siten kaikkia kokonaisia patruunoita sekä patruunoissa käytettäviä yllä lueteltuja ammuksia.

d) ”Laiton valmistaminen” tarkoittaa ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien tai ampumatarvikkeiden valmistamista tai kokoamista:

i) sellaisista osista ja komponenteista, jotka on kaupattu laittomasti;

ii) ilman sen sopimusvaltion toimivaltaisen viranomaisen myöntämää lupaa, jossa ne valmistetaan tai kootaan;

iii) ilman että ampuma-aseet merkitään niiden valmistusajankohtana tämän pöytäkirjan 8 artiklan mukaisesti.

Ampuma-aseiden osien ja komponenttien

valmistamiseen tarvittavat luvat myönnetään kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

Ampuma-aselain mukaan ampuma-aseiden, aseiden osien, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten valmistaminen on luvanvaraista. Ilman lupaa tapahtuva valmistaminen on pöytäkirjan mukaista laitonta valmistamista. Pöytäkirjan 8 artiklan 1 a kohdassa edellytetään, että valmistetuissa ampuma-aseissa on aseiden yksilöivä merkintä, josta ilmenee valmistajan nimi, valmistusmaa tai –paikka ja aseiden sarjanumero. Ampuma-aseasetuksen 13 §:n 1 kohdassa edellytetään, että ampuma-aseiden valmistajan on merkittävä valmistamansa ampuma-aseet sarjanumerolla. Pöytäkirjan 8 artiklassa siis edellytetään, että ampuma-aseiden valmistajan on merkittävä ampuma-aseeseen myös valmistajan nimi ja valmistusmaa tai –paikka. Artikla 8 kuuluu yhteisön toimivaltaan. Asedirektiivin muuttamisesta annetulla direktiivillä 2008/51/EYmerkintöjä koskevat säännökset on saatettu osaksi yhteisön lainsäädäntöä.

e) ”Laiton kauppa” tarkoittaa ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden tuontia, vientiä, hankintaa, myyntiä, toimitusta, kuljetusta tai siirtoa yhden sopimusvaltion alueelta tai sen alueen kautta toisen sopimusvaltion alueelle, jos joku asianomaisista sopimusvaltioista ei ole antanut siihen lupaa tämän pöytäkirjan määräysten mukaisesti taikka jos ampuma-aseita ei ole merkitty tämän pöytäkirjan 8 artiklan mukaisesti.

Sopimusvaltioiden välillä tapahtuva ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden kauppa ja kuljettaminen sopimusvaltion kansallisten säännösten vastaisesti olisi ampuma-asepöytäkirjan vastaista laitonta kauppaa. Lisäksi ampuma-aseita sopimusvaltioiden välillä liikuteltaessa on varmistettava, että aseissa on pöytäkirjan 8 artiklan mukaiset aseiden yksilöivät merkinnät. Jos ampuma-aseet eivät ole 8 artiklan mukaisesti merkittyjä, kun ne tulevat sopimusvaltion alueelle, sopimusvaltion on huolehdittava, että ne merkitään 8 artiklan mukaisin merkinnöin. Muussa tapauksessa kyseessä olisi laitton kauppa. Yhteisölainsäädäntöön on lisätty säännökset sellaisten ampuma-aseiden merkitsemisestä 8 artiklan mukaisin merkinnöin, joista merkinnät

puuttuvat niitä tuotaessa tai vietäessä. EU:n alueella merkintöjen tekeminen olisi sen sopimusvaltion vastuulla, jonne aseet ensi kertaa EU:n ulkopuolelta tuodaan tai jonka alueelta ne viedään EU:n ulkopuolelle. Tässä kohdin EU:ta pidettäisiin yhtenä alueena, jonka sisällä ampuma-aseita siirrettäessä ja kuljetettaessa ei merkintöjä edellytettäisi.

f) ”Jäljittäminen” tarkoittaa valmistajalta ostajalle päätyvien ampuma-aseiden ja mahdollisuuksien mukaan niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden järjestelmällistä jäljittämistä tarkoituksessa avustaa sopimusvaltioiden toimivaltaisia viranomaisia esineiden laittoman valmistuksen ja kaupan havaitsemisessa, tutkinnassa ja analysoinnissa.

Pöytäkirjan 8 artikla sisältää määräykset ampuma-aseiden merkitsemisestä. Aseen osien ja ampumatarvikkeiden jäljittämisen osalta määritelmä on jätetty ehdolliseksi, koska tällä hetkellä niitä ei yleisesti merkitä niiden tunnistamisen helpottamiseksi, vaikkakin itse ampuma-aseen tunnistemerkintä on yleensä merkitty johonkin tai joihinkin aseiden irrotettavissa oleviin osiin. Jäljittämisen tarkoituksena on saada selville, mistä ase on laittomille markkinoille siirtynyt. Suomen viranomaiset tekevät jo nyt kansainvälistä yhteistyötä aseiden jäljittämiseksi, mikä yhteistyö tulee pöytäkirjan hyväksymisen jälkeen entisestään lisääntymään.

4 artikla. Soveltamisala.

Artiklan 1 kohdassa todetaan, että jollei pöytäkirjassa toisin määrätä, sovelletaan sitä ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden laittoman valmistuksen ja kaupan torjumiseen sekä tämän pöytäkirjan 5 artiklan mukaisesti rangaistaviksi säädettyjen rikosten tutkintaan ja niitä koskeviin syytetoimiin silloin, kun rikos on luonteeltaan kansainvälinen ja siihen on osallisena järjestäytynyt rikollisryhmä.

Kuten jo yllä on 3 artiklan yhteydessä tarkemmin todettu, ampuma-asepöytäkirja jättää monessa kohtaa sen soveltamisen aseiden osien, komponenttien ja ampumatarvikkeiden osalta pitkälti kansalliseen harkintaan. Ampuma-aseiden osalta määräykset taas ovat melko ehdottomia. Suomen ampuma-

aselainsäädäntö noudattaa tässä asedirektiivin edellyttämää sääntelyä ja vastaa siten vaatimuksiltaan muissa EU:n jäsenvaltioissa omaksuttuja sääntelyratkaisuja sekä ehdotettujen muutosten voimaantulon jälkeen täyttää pöytäkirjassa edellytetyt vähimmäisvaatimukset.

Ampuma-asepöytäkirjan 1 artiklan mukaan pöytäkirjaa tulkitaan yhdessä kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaisen YK:n yleissopimuksen kanssa, jota pöytäkirja siis yleissopimukseen liittyvänä lisäpöytäkirjana täydentää. Yleissopimuksen 2 artiklan a kohdan mukaan ”järjestäytyneellä rikollisryhmällä” tarkoitetaan rakenteeltaan jäsentynyt ryhmä, joka on ollut jonkin aikaa olemassa ja joka koostuu kolmesta tai useammasta yhdessä toimivasta henkilöstä, joiden tarkoituksena on tehdä yksi tai useampi vakava rikos. Lisäksi edellytetään, että ryhmä toimii saadakseen välitöntä tai välillistä taloudellista tai muuta aineellista etua. Yleissopimuksen 2 artiklan b kohdan mukaan ”vakava rikos” tarkoittaa sellaista rikosta, jonka enimmäisrangaistus on vankeutta vähintään neljä vuotta. Yleissopimuksen 3 artiklan 2 kappaleessa määritellään ”kansainvälinen rikos”. Rikos on luonteeltaan kansainvälinen ensinnäkin, jos se tehdään useammassa kuin yhdessä valtiossa. Rikos on kansainvälinen myös, jos se tehdään yhdessä valtiossa, mutta olennainen osa sen valmistelusta, suunnittelusta, johtamisesta tai ohjauksesta tapahtuu toisessa valtiossa. Lisäksi rikoksella on kansainvälinen luonne, jos rikos tehdään yhdessä valtiossa, mutta siihen on osallisena järjestäytynyt rikollisryhmä, joka osallistuu rikolliseen toimintaan useammassa kuin yhdessä valtiossa. Neljänneksi rikos on kansainvälinen, jos rikos tehdään yhdessä valtiossa, mutta sillä on merkittäviä vaikutuksia toisessa valtiossa. Ampuma-asepöytäkirjan 4 artiklan 1 kohdan mukaan pöytäkirjaa sovelletaan sen 5 artiklan mukaisesti rangaistaviksi säädettyjen rikosten tutkintaan ja niitä koskeviin syytetoimiin silloin, kun rikos on yllä selostetun mukaisesti luonteeltaan kansainvälinen ja siihen on osallisena järjestäytynyt rikollisryhmä. Rikoslain (39/1889) 41 luvun törkeää ampuma-aserikosta koskevassa 2 §:ssä säädetään enimmäisrangaistukseksi neljä vuotta vankeutta, jos ampuma-aserikoksessa rikok-

sen kohteena on erityisen vaarallinen ampuma-ase tai suuri määrä ampuma-aseita tai aseiden osia taikka jos rikoksella tavoitellaan huomattavaa taloudellista hyötyä tai rikos tehdään erityisen suunnitelmallisesti. Edellytyksenä on myös se, että rikos on kokonaisuutena arvostellen törkeä. Järjestäytyneen rikollisryhmän tekemänä ampuma-aserikos on yleensä törkeä jo jonkin edellä mainitun törkeän ampuma-aserikoksen edellytyksen perusteella. Rikoslain 17 luvun 1 a §:ssä on kriminalisoitu järjestäytyneeseen rikollisryhmään kuuluminen.

Ampuma-asepöytäkirjan 4 artiklan 2 kohdan mukaan pöytäkirjaa ei sovelleta valtioiden välisiin asekauppoihin tai aseiden siirtoihin silloin, kun pöytäkirjan soveltaminen haittaisi sopimusvaltion oikeutta ryhtyä toimenpiteisiin kansallisen turvallisuuden ylläpitämiseksi YK:n peruskirjan mukaisesti. Kohtaa on pöytäkirjan valmistelukokouksissa tulkittu siten, että pöytäkirjan soveltamisalan ulkopuolelle jäisivät sellaiset asekaupat ja -siirrot, jotka tapahtuvat valtioiden välillä tai joissa esineiden vastaanottajana on valtio, ja jotka siten katsotaan liittyvän kansallisen turvallisuuden tarkoituksiin. Tulkinnan perusteella taas esimerkiksi valtion omistamien yksityisoikeudellisten yhtiöiden tekemiin asekauppoihin ja -siirtoihin pöytäkirjaa katsottaisiin kuitenkin sovellettavan, koska toimijana ei tällöin olisi valtio, vaan yksityisoikeudellinen yhteisö. Ampuma-aselain soveltamisalan poikkeuksia koskevan 17 §:n 1 kohdan mukaan ampuma-aselakia ei sovelleta valtion harjoittamaan ampuma-aseiden, aseiden osien, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten siirtoon, tuontiin, vientiin, hankkimiseen eikä luovuttamiseen valtion tarkoituksiin. Pykälän 1 kohta vastaa siten pöytäkirjan 4 artiklan 2 kohdan tarkoitusta. Artiklan 2 kohtaa tulkitaan kuitenkin tarkalleen sen sanamuodon mukaisesti, jolloin pöytäkirjaa sovellettaisiin muun muassa valtionkin valmistamien ampuma-aseiden merkitsemiseen pöytäkirjan 8 artiklan mukaisiin valmistusmerkinnöihin, koska kyse ei tällöin olisi valtioiden välisistä asekaupoista ja -siirroista, vaan kansallisesta valmistamisesta. Myös valtion valmistamat ampuma-aseet olisi merkittävä pöytäkirjan 8 artiklan mukaisesti ja niitä koskevat tiedot säilytettävä pöy-

täkirjan tietojen säilyttämistä koskevan 7 artiklan mukaisesti. Artiklat 7 ja 8 kuuluvat kuitenkin yhteisön toimivaltaan.

5 artikla. Rikosten säätäminen rangaistaviksi teoiksi.

Artiklan 1 kohdan mukaan sopimusvaltiot ryhtyvät tarvittaviin lainsäädännöllisiin ja muihin toimenpiteisiin säätääkseen rangaistaviksi teoiksi tahallaan tehdyt ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden laittoman valmistamisen ja niiden laittoman kaupan sekä pöytäkirjan 8 artiklan edellyttämien ampuma-aseiden merkintöjen väärentämisen taikka merkintöjen laittoman hävittämisen, poistamisen tai muuttamisen. Artiklan 2 kohdan mukaan sopimusvaltiot ryhtyvät myös tarvittaviin lainsäädännöllisiin ja muihin toimenpiteisiin säätääkseen rangaistaviksi teoiksi artiklan 1 kohdassa määriteltyjen rikosten yrityksen ja osallisuuden tällaisen rikoksen tekemiseen, jollei kyseisen sopimusvaltion oikeusjärjestelmän peruskäsitteistä muuta johdu. Lisäksi 2 kohdassa määrätään, että rangaistaviksi teoiksi tulee säätää myös 1 kohdassa määriteltyjen rikosten tekemisen järjestäminen, ohjaaminen, avustaminen, edistäminen, helpottaminen tai neuvominen.

Rikoslain 41 luvun 1 §:ssä on säädetty rangaistaviksi muun muassa tahallaan tehdyt ampuma-aseiden, aseiden osien, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten ampuma-aselain säännösten vastainen luvaton valmistaminen ja luvaton kauppa sekä niiden yritys. Ampuma-aseiden merkintöjen väärentäminen taikka niiden laitton hävittäminen, poistaminen tai muuttaminen taikka sen yritys ehdotetaan säädettäväksi rangaistavaksi rikoslain 41 luvun 1 §:ssä tahallisena rikoksena. Rikoslain osallisuutta koskevassa 5 luvussa säädetään rangaistavaksi rikoksen tekemiseen osallistuminen tai rikoksen tekemiseen yllyttäminen ja avunanto, mikä täyttää artiklan 2 kohdan edellyttämät vaatimukset rikoskumppanuuden, avunannon ja yllytyksen säätämisestä rangaistavaksi.

6 artikla. Menetetyksi tuomitseminen, takavarikko ja omaisuuden käytöstä määrääminen.

Artiklan 1 kohdassa edellytetään sopimusvaltioiden ryhtyvän, niin suuressa määrin kuin se on niiden kansallisten oikeusjärjestelmien mukaan mahdollista, tarvittaviin toimenpiteisiin mahdollistaakseen laittomasti valmistettujen tai kaupattujen ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden menetetyksi tuomitsemisen, sanotun kuitenkin rajoittamatta yleissopimuksen 12 artiklan soveltamista. Yleissopimuksen 12 artiklassa määrätään yksityiskohtaisemmin omaisuuden ja rikoksen tuottaman hyödyn menetetyksi tuomitsemisesta ja sopimusvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten valtuuksista saada pankki-, rahoitus- ja liiketoimintaa koskevia tietoja pankkisalaisuuden estämättä sekä mahdollisuudesta soveltaa käännettyä todistustaakkaa rikoksen tuottamaksi hyödyksi väitetyn tai muun menetetyksi tuomittavan omaisuuden laillisen alkuperän osalta. Säännökset menettämisseuraamuksista sisältyvät rikoslain 10 lukuun, jossa säädetään muun muassa rikosentekovälineen ja rikosesineen menetetyksi tuomitsemisesta. Ampuma-aselain säännösten vastaisesti valmistetut tai kaupatut laittomat ampuma-aseet, aseiden osat, patruunat ja erityisen vaaralliset ammuksot tuomitaan rikoslain 10 luvun säännösten perusteella valtiolle menetetyiksi, joten Suomen lainsäädäntö vastaa jo tältä osin artiklan 1 kohdan sisältöä.

Artiklan 2 kohdassa määrätään sopimusvaltiot ryhtymään kansallisten oikeusjärjestelmiensä mukaisesti tarvittaviin toimenpiteisiin estääkseen laittomasti valmistettujen ja kaupattujen ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden joutumisen sellaisten henkilöiden käsiin, joilla ei ole lupaa niiden hallussapitoon, takavarikoimalla ja tuhoamalla tällaisia ampuma-aseita, niiden osia ja komponentteja ja ampumatarvikkeita, jollei niiden muuhun käyttötarkoitukseen ole annettu virallista lupaa edellytyksin, että ampuma-aseet on merkitty ja näiden aseiden ja ampumatarvikkeiden käyttötarkoitus on ennalta rekisteröity. Edellä artiklan 1 kohdassa selostetuoin tavoin ampuma-aselain säännösten vastaisesti valmistetut tai kaupatut laittomat ampuma-aseet, aseiden osat, patruunat ja erityisen vaaralliset ammuksot tuomitaan rikoslain 10 luvun säännösten nojalla valtiolle menetetyiksi, jollei niitä palauteta niiden alkuperäiselle lailliselle omistajalle, jolla on lupa esineiden hallussapitoon ja joka ei ole ollut vilpillisessä mielessä osallisena tehtyyn rikokseen. Ampumaseteläin 119 §:n 2 momentin 2 kohdan nojalla annettussa sisäasiainministeriön asetuksessa valtion omistukseen siirtyneiden ampuma-aseiden ja -tarvikkeiden käsittelystä (1100/2003) määrätään, että valtiolle menetetyiksi tuomitut ampuma-aseet ja aseiden osat joko hävitetään, luovutetaan valtion viranomaisten tarpeisiin käytettäväksi tai myydään julkisella myyntitavalla sellaisille tahoille, joilla on poliisin antama lupa niiden hankkimiseen ja hallussapitoon. Valtiolle tuomitut patruunat ja erityisen vaaralliset ammuksot joko hävitetään tai luovutetaan valtion viranomaisten tarpeisiin käytettäväksi. Ampumaseteläin 1 a §:ssä säädetään, että jos ampuma-aseessa ei hallussapitolupaa haettaessa ole merkittynä aseiden yksilöivää tunnistenumeroa, poliisilaitoksen on ennen luvan antamista toimitettava ase sisäasiainministeriölle tunnistenumeron merkitsemistä varten. Edellä mainitun sisäasiainministeriön asetuksen mukaisesti myydyt ampuma-aseet ja aseiden osat merkitään esine- ja omistajatietoineen poliisin ampuma-aseteläin 113 §:n nojalla pitämään valtakunnalliseen atk-pohjaiseen aserekisteriin. Valtiolle menetetyksi tuomitua ampuma-asetta tai aseiden osaa ei siten voida myydä ennen kuin sen hankintaan on annettu virallinen lupa. Lisäksi ampumaseteläin on oltava merkittynä aseiden yksilöivä tunnistenumero.

7 artikla. Tietojen säilyttäminen.

Sopimusvaltioiden on artiklan mukaan varmistettava, että ampuma-aseisiin sekä mahdollisuuksien mukaan tarvittaessa niiden osiin ja komponentteihin ja ampumatarvikkeisiin liittyvät tiedot, jotka ovat tarpeen laittomasti valmistettujen tai kaupattujen esineiden jäljittämiseksi ja tunnistamiseksi sekä niiden laittoman valmistuksen ja kaupan torjumiseksi ja havaitsemiseksi, säilytetään vähintään kymmenen vuoden ajan. Säilytettävien tietojen tulee sisältää:

7 artikla. Tietojen säilyttäminen.

a) tämän pöytäkirjan 8 artiklan edellyttämät asianmukaiset merkinnät;

b) ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden kansainvälisessä kaupassa vaadittavien lupien myöntämispäivä ja voimassaolon päättämispäivä, esineiden lähtö- ja määräämä, kauttakuljetusmaat ja tarvittaessa loppukäyttäjät sekä esineiden kuvaus ja määrä.

Poliisi pitää ampuma-aselain 113 §:n nojalla tiedostoja, joihin talletetaan kaikki ampuma-aseisiin, aseiden osiin, patruunoihin ja erityisen vaarallisiin ammuksiin liittyvät ampuma-aselain mukaiset lupahakemukset ja annettua lupaa koskevat tiedot, kuten muun muassa lupahakemukset ja annetut luvat esineiden valmistamiseen ja kauppaan, hankkimis- ja hallussapitoluvat sekä kaupallista vientiä, tuontia, siirtoa ja kauttakuljetusta koskevat luvat. Poliisin pitämiin tiedostoihin tallennetaan esimerkiksi tiedot ampuma-aseessa olevista tunnistemerkinnöistä ja muut aseiden yksilöintiä koskevat tiedot, kuten aseiden tyyppiä, toimintatapaa, kaliiperia sekä tiedossa olevaa tehtaan merkkiä, mallia tai mallinumeroa koskevat tiedot. Poliisin antamissa ampuma-aseiden, aseiden osien, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten kaupallista vientiä, tuontia ja siirtoa sekä kauttakuljetusta koskevissa luvissa ovat merkittävänä luvan antamispäivä, voimassaoloaika, esineiden lähtö- tai määräämä sekä luvan kohteena olevien esineiden yksilöintiä ja lukumäärää koskevat tiedot. Lisäksi kaupallisessa kauttakuljetusluvassa on oltava merkittävänä sekä lähtömaan että kaikkien määräämisten tiedot sekä kaupallisessa siirtoluvassa tiedossa oleva esineiden siirtoreitti ja kuljetusväline. Poliisi voi myös vaatia kaupallisten vienti- ja kauttakuljetuslupien osalta luvan hakijalta tiedon esineiden loppukäyttäjistä. Yllä mainituissa lupahakemuksissa ja luvissa edellytettävistä tiedoista säädetään yksityiskohtaisesti ampuma-aseasetuksen 19 – 30 §:ssä. Henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain (761 /2003) 23 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla yllä mainitut tiedot säilytetään poliisin tiedostoissa 10 vuotta annetun luvan voimassaoloajan päättymisestä tai hakemusta koskevan päätöksen tekemisestä lukien. Asedirektiivin muutoksella 2008/51/EY on säädetty, että ampuma-aseiden yksilöintiä koskevat tiedot, toimittajaa ja hankkijaa tai hallussapitäjää koskevat tiedot

tulee säilyttää vähintään 20 vuotta. Ehdotus sisältää ase-elinkeinonharjoittajien tiedostonpitoajan pidentämisen.

Ampuma-aselain 25 §:ssä säädetään ase-elinkeinonharjoittajan velvollisuudesta pitää tiedostoa muun muassa kaupattujen ja valmistettujen ampuma-aseiden, aseiden osien, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten tiedoista vähintään kymmenen vuoden ajan merkinnän tekemisestä tiedostoon. Ampuma-aseasetuksen 12 ja 13 §:ssä säädetään niistä tiedoista, jotka ase-elinkeinonharjoittajan on merkittävä pitämäänsä tiedostoon. Tiedostoon on muun muassa merkittävä kaupattujen aseiden ja aseiden osien tiedossa oleva sarjanumero ja valmistettujen aseiden sarjanumero sekä ampuma-aseiden, aseiden osien, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten luovuttajaa, luovutuksensaajaa ja luovutusaikaa koskevat tiedot. Ase-elinkeinonharjoittajalle säädetyn tiedostonpitovelvollisuuden laiminlyönti joko kokonaan tai osittain on säädetty rangaistavaksi ampuma-aserikoksena rikoslain 41 luvun 1 §:ssä. Lisäksi ampuma-aselain 116 §:n 1 momentin mukaan poliisin on vuosittain tarkastettava yllä mainitut ase-elinkeinonharjoittajan pitämät tiedostot ja kirjanpito.

8 artikla. Ampuma-aseiden merkitseminen.

Artiklan 1 kohdassa määrätään, että kunkin ampuma-aseen tunnistamista ja jäljittämistä varten sopimusvaltiot:

a) vaativat kyseisen ampuma-aseen valmistusajankohtana joko aseiden yksilöivän merkinnän, josta ilmenee valmistajan nimi, valmistusmaa tai -paikka ja aseiden sarjanumero, tai käyttävät vaihtoehtoisesti aseiden yksilöivää käyttäjätunnuksista merkintätapaa, joka koostuu yksinkertaisista geometrisistä symboleista ja numero- tai kirjainkoodista siten, että aseiden valmistusmaa on kaikkien valtioiden tunnistettavissa;

b) vaativat maahan tuotuihin ampuma-aseisiin merkinnän, josta ilmenee aseiden maahan tuonut sopimusvaltio ja mahdollisuksien mukaan aseiden tuontivuosi sekä aseiden yksilöivä tunnistus, jos aseessa ei ennestään ole sitä yksilöivää tunnistemerkintää, ja joiden

merkintöjen avulla sopimusvaltion viranomaiset pystyvät jäljittämään kyseisen ampuma-aseen, edellä mainitun kuitenkaan koskematta ampuma-aseiden väliaikaista tuontia valvottua laillista käyttötarkoitusta varten;

c) varmistavat silloin, kun ampuma-aseita siirretään valtion varastoista pysyvää yksityistä käyttötarkoitusta varten, että aseet on merkitty asianmukaisella yksilöivällä tavalla, jonka avulla sopimusvaltio on tunnistettavissa.

Lisäksi artiklan 2 kohdassa todetaan, että sopimusvaltiot kannustavat ampuma-aseiteollisuutta kehittämään menetelmiä, joilla estetään merkintöjen poistaminen tai muuttaminen.

Artiklan a kohdan mukaan sopimusvaltiossa valmistetuissa ampuma-aseissa on oltava aseiden yksilöimistä varten merkittyinä valmistajan nimi, valmistusmaa ja aseiden sarjanumero. Ampuma-aselain 119 §:n 1 momentin 7 kohdan mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ampuma-aseiden ja aseiden osien merkitsemisestä sarjanumerolla tai muulla vastaavalla esineen yksilöintiin soveltuvalla merkinnällä. Toistaiseksi ampuma-aseasetuksella on annettu ainoastaan velvoite merkitä ampuma-ase sen yksilöivällä tunnistenumeroilla, jos aseessa hallussapitolupaa haettaessa ei ole tunnistetta. Artiklan a kohdan perusteella ampuma-aseasetukseen olisi lisättävä säännökset aseiden merkitsemisestä yllä mainituin tunnistein jo aseiden valmistusajankohtana. Olemassa olevaan käytäntöön säännöksellä ei olisi juuriakaan merkitystä, koska suomalaiset asevalmistajat ovat käytännössä jo merkinneet mainitut tiedot valmistamiinsa aseisiin. Artikla kuuluu kuitenkin yhteisön toimivaltaan.

Artiklan b kohdan perusteella ampuma-aseasetukseen olisi otettava säännökset siitä, että Suomeen tuoduissa ampuma-aseissa on oltava merkittyinä aseiden tuontimaa eli Suomi ja myös tuontivuosi sekä aseiden yksilöivä tunnistenumero, jos aseessa ei tunnistenumeroa jo ole merkittyinä. Määräys koskisi vain pysyvästi Suomeen tuotuja ampuma-aseita. Siten se ei koskisi esimerkiksi Euroopan ampuma-asepassin, muussa pohjoismaassa annetun hallussapitoluvan tai yksityisen tuontiluvan perusteella Suomeen väliaikaisesti tuotuja ampuma-aseita ampumaurheilu-, metsäs-

tys- tai keräilytapahtumaa varten, kun ampuma-aseet on tapahtuman jälkeen tarkoitus kuljettaa takaisin pois Suomesta. Samoin määräys ei koskisi EU:n alueella toisesta jäsenvaltiosta Suomeen siirrettyjä ampuma-aseita, koska EU:n aluetta pidettäisiin yhtenä alueena, jolloin määräystä sovellettaisiin vain tuotaessa ampuma-aseita EU:n alueelle sen ulkopuolelta. Tällöin velvollisuus artiklan b kohdan mukaisten merkintöjen vaatimiseen olisi sillä EU:n jäsenvaltiolla, jonka alueelle aseet ensi kerran unionin ulkopuolelta tuotaisiin. EU:n alueen tulkitseminen tässä suhteessa yhtenäiseksi alueeksi johtuu siitä, että pöytäkirjan sopijapuolena on myös EY itsenäisenä toimijana alueellisen taloudellisen yhdentymisen järjestönä pöytäkirjan 17 artiklan määräysten mukaisesti, jolloin sen on ilmoitettava toimivaltansa pöytäkirjan alaisissa kysymyksissä.

Ehdotus sisältää valmistusmerkintöjen ja maahantuontimerkintöjen tekemisvelvollisuutta koskevat säännökset. Ehdotetun 119 §:n muutoksen valtuutussäännöksen perustella sisäasiainministeriön asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä merkintöjen paikasta, koosta, tekotavasta sekä vastaavista seikoista.

Todettakoon, että ampuma-aseasetuksen 12 §:n 1 kohdassa velvoitetaan kaupan harjoittamiseen luvan saanut aseelinkeinonharjoittaja merkitsemään pitämänsä tiedostoon hankkimiansa eli myös Suomeen tuomiensa ampuma-aseiden tiedossa olevat sarjanumerot. Samoin ampuma-aseasetuksen 21 §:n 1 momentin 3 kohdassa edellytetään, että kaupallista tuontilupaa haettaessa hakemuksessa on mainittava Suomeen tuotavien ampuma-aseiden tiedossa olevat sarjanumerot. Tämä tieto on merkittävä myös ampuma-aseasetuksen 22 §:n 3 kohdan nojalla annettavaan kaupallista tuontilupaa koskevaan todistukseen. Kun ampuma-aseasetukseen lisättäisiin yllä selostetun mukainen säännös maahan tuotujen ampuma-aseiden merkitsemisestä tarvittaessa aseiden yksilöivällä tunnisteella, aseiden maahan tuovan aseelinkeinonharjoittajan olisi siten myös merkittävä tunniste pitämänsä tiedostoon.

Artiklan c kohdassa edellytettävien merkintöjen osalta valtion omistuksessa olevia ase-

ta luovutettaessa valtion viranomaisen olisi varmistettava, että luovutettava ampuma-ase on asianmukaisesti merkitty. Käytännössä kohdan velvoite tulisi täytetyksi siten, että kun sisäasiainministeriön poliisiosaston arpajais- ja asehallintoyksikkö tai puolustusvoimat luovuttavat valtion omistaman ampuma-aseen eteenpäin, ne varmistavat asianmukaisen merkintöjen olemassa olon aseessa sekä tarvittaessa merkitsevät aseensa ennen luovutusta. Todettakoon lisäksi, että valtion omistukseen siirtyneiden ampuma-aseiden ja –tarvikkeiden käsittelystä annetun sisäasiainministeriön asetuksen 4 §:n 2 momentin mukaan arpajais- ja asehallintoyksikkö voi asettaa ampuma-aseiden edelleen luovuttamista koskevia ehtoja luovuttamiensa ampuma-aseiden osalta. Artiklan c kohdan toteutumista varmistaa myös ampuma-aseasetuksen 1 a §, jossa edellytetään, että ampuma-aseessa on merkittynä aseensa yksilöivä sarja- tai tunnistenumero ennen kuin aseensa hallussapitoon annetaan lupa.

Kuten yllä on jo todettu artikla kuuluu yhteisön toimivaltaan. Yhteisön toimivaltaan kuuluvat sopimusmääräykset eivät tule eduskunnan hyväksyttäviksi.

9 artikla. Ampuma-aseiden ampumakelvottomaksi tekeminen.

Artiklassa määrätään sopimusvaltiot, jotka eivät kansallisen lainsäädäntönsä perusteella pidä deaktivoitua ampuma-asetta ampuma-aseena, ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin, mukaan luettuna tiettyjen rikosten säätäminen rangaistaviksi teoiksi, ehkäistäkseen deaktivoitujen ampuma-aseiden muuntamisen uudelleen ampumakelpoisiksi, seuraavien yleisten deaktivoitua koskevien periaatteiden mukaisesti:

a) kaikki deaktivoitujen ampuma-aseiden toiminnan kannalta olennaiset osat tulee tehdä pysyvästi toimintakelvottomiksi siten, ettei niitä voida poistaa, asentaa uudelleen tai muuttaa tarkoituksenaan tehdä ampuma-aseesta uudelleen ampumakelpoinen;

b) tarvittaessa tulee ottaa käyttöön järjestelmä, jonka mukaisesti toimivaltaiset viranomaiset varmentavat ampuma-aseiden ampumakelvottomuuden sen varmistamiseksi, että ampuma-ase on siihen tehtyjen muutosten seurauksena pysyvästi ampumakelvoton;

c) toimivaltaisten viranomaisten suorittaman varmentamisen yhteydessä annetaan todistus tai tehdään rekisterimerkintä siitä, että ampuma-ase on tehty ampumakelvottomaksi, tai tehdään aseeseen sitä tarkoittava selvästi näkyvä merkintä.

Ampuma-aselain 2 §:n 3 momentissa säädetään, että ampuma-aseen tekemisestä pysyvästi ampumakelvottomaksi säädetään asetuksella. Ampuma-aseasetuksen 2 §:ssä säädetään, että ampuma-asetta pidetään pysyvästi ampumakelvottomana, kun se on romutettu tai deaktivoitu. Romutettuna pidetään ampuma-asetta, jota ei enää voida muuttaa ampumakelpoiseksi eli ase on siinä määrin tuhouttu, ettei siitä saa enää tehtyä ampuma-asetta. Deaktivoituna pidetään ampuma-asetta, jonka iskupohjan sisältävä sulkulaitteen osa, patruunapesä tai sitä vastaava osa sekä piippu tai putki on muutettu siten, että aseella ampuminen on pysyvästi estetty. Edellä mainitut osat on määritelty ampuma-aselain 3 §:ssä aseensa osiksi, mikä määritelmä vastaa asedirektiivin aseensa osien määritelmää. Ampuma-asetta ei pidetä deaktivoituna, jos se on ilman erityistietoja ja -taitoja muutettavissa uudelleen ampumakelpoiseksi. Deaktivoitu ampuma-ase on siten yllä mainitun määritelmän mukaisesti vielä erityistiedoin ja –taidoin muutettavissa toimivaksi ampuma-aseeksi lähinnä sellaisin toimenpitein, mitä yleensäkin edellytetään uuden ampuma-aseensa valmistamiseksi. Tämän periaatteen mukaisesti on laadittu myös sisäasiainministeriön voimassa oleva ohje ampuma-aseiden pysyvästi ampumakelvottomiksi ja aseensa osien pysyvästi toimintakelvottomiksi tekemisestä (jäljempänä deaktivoitiohje), joka on annettu ampuma-aselain 119 §:n 3 momentin nojalla. Deaktivoitiohjeessa noudatetun periaatteen mukaisesti deaktivoitujen ampuma-aseensa toimintakelvottomiksi tehdyt aseensa osat saavat olla myös irrotettavissa aseensa rungosta. Tältä osin ohje ei täytä artiklan a kohdan määräystä. Direktiivin muuttamisesta annetulla direktiivillä 2008/51/EY on annettu yhteiset säännökset deaktivoitua tekemisestä. Ampuma-aselakiin ehdotetaan otettavaksi deaktivoitua koskevat säännökset, jolloin ampuma-aselaki täyttää sekä tulliasepöytäkirjan että direktiivin vaatimukset.

Viitaten artiklan b kohtaan ampuma-ase lain 112 ja 112 a §:ssä säädetään jo velvollisuudesta esittää poliisille deaktivoitu ampuma-ase ja toimintakelvottomaksi tehty ase osana 30 päivän kuluessa toimenpiteestä tai esineiden siirrosta tai tuonnista Suomeen, jotta poliisi voi tarkastaa tehtyjen toimenpiteiden asianmukaisuuden. Esittämisvelvollisuuden laiminlyönti on säädetty rangaistavaksi ampuma-aserikoksena tai rikkomuksena. Deaktivointiohjeen mukaan poliisin on lisäksi tehtävä pitämänsä aserekisteriin asianmukainen rekisterimerkintä ampuma-aseen deaktivoinnista ja ase osan toimintakelvottomaksi tekemisestä sekä esinettä että sen omistajaa koskeviin tietoihin. Poliisin on myös pyynnöstä annettava kirjallinen todistus esineen deaktivoinnista esineen omistajalle. Siten Suomen ampuma-aselainsäädäntö täyttää jo artiklan b ja c kohdan määräykset.

Artikla kuuluu yhteisön toimivaltaan. Yhteisön toimivaltaan kuuluvat sopimusmääräykset eivät tule eduskunnan hyväksyttäväksi..

10 artikla. Ampuma-aseiden vientiin, tuontiin ja kauttakuljetukseen liittyviä lupajärjestelmiä koskevat yleiset vaatimukset

Artiklan 1 kohdassa edellytetään sopimusvaltioiden ottavan käyttöön tehokkaan ampuma-aseiden vientiin ja tuontiin sekä niiden muiden valtioiden kautta tapahtuviin kuljetuksiin liittyvän lupajärjestelmän taikka pitävän yllä sellaista järjestelmää ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden siirtoa varten. Lisäksi artiklan 2 kohdassa edellytetään, että ennen vientiluvan myöntämistä ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden kuljetusta varten kukin sopimusvaltio varmistaa, että:

a) määrämaa on myöntänyt tuontiluvan, ja
b) kauttakuljetusvaltiot ovat antaneet ennen kuljetusta vähintään kirjallisen ilmoituksen siitä, etteivät ne vastusta kauttakuljetusta, tämän rajoittamatta kuitenkaan sisämaavaltioiden oikeudet turvaavien kahden- tai monenvälisen sopimusten tai järjestelyjen soveltamista.

Artiklan 2 b kohta mahdollistaa muun muassa EU:n alueella voimassa olevan ja asedi-

rektiivin määräyksiin perustuvan ampuma-aseiden, ase osien, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten EU-jäsenvaltioiden välisiä siirtoa koskevan oman itsenäisen lupa- ja ilmoitusjärjestelmän säilyttämisen.

Artiklan 3 kohdassa määrätään, että vienti- ja tuontilupien tai niiden liitteenä olevien asiakirjojen tulee sisältää vähintään tiedot luvan myöntämispäivästä ja -ajankohdasta, luvan viimeisestä voimassaolopäivästä, lähtömaasta, määrämästä, loppukäyttäjistä sekä ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien ja ampumatarvikkeiden tyypistä ja määrästä sekä kauttakuljetusvaltioista. Vientilupiin sisältyvät tiedot tulee toimittaa ennakolta kauttakuljetusvaltioille. Lisäksi artiklan 4 kohdassa esineiden viennin määrämäna oleva sopimusvaltio määrätään pyynnöstä ilmoittamaan lähtömaana olevalle sopimusvaltiolle, kun se on vastaanottanut ampuma-aseita, niiden osia ja komponentteja tai ampumatarvikkeita sisältävän kuljetuksen.

Artiklan 5 kohdassa kutakin sopimusvaltiota kehoitetaan ryhtymään käytettävissä olevin keinoin tarvittaviin toimenpiteisiin varmistukseen lupamenettelyjen varmuuden sekä lupa-asiakirjojen oikeellisuuden ja pätevyyden. Tämä tarkoittaa muun muassa sitä, että sopimusvaltioiden tulee kiinnittää huomiota lupatodistuksia koskevien mahdollisten väärennösten paljastamiseen ja pyrkiä estämään mahdollista väärennettyjen lupatodistusten käyttöä valvonnan tehokkuutta lisäämällä. Lisäksi tulee kiinnittää huomiota annettavien lupatodistusten turvatekijöihin lupien väärentämisen vaikeuttamiseksi.

Artiklan 6 kohdassa annetaan sopimusvaltioille mahdollisuus ottaa käyttöön yksinkertaistettuja menettelyjä ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden väliaikaiselle viennille, tuonnille ja kauttakuljetukselle valvottua laillista käyttötarkoitusta kuten metsästystä, urheiluaammuntaa, arvonmääritystä, asenäyttelyä tai korjausta varten. Tämä mahdollistaa muun muassa EU:n alueella jo käytössä olevan Euroopan ampuma-asepassin käytön jatkossakin. Euroopan ampuma-asepassin käyttö perustuu asedirektiivin säännöksiin ja sen tarkoituksena on pyrkiä toteuttamaan esineiden ja ihmisten vapaata liikkumista EU:n

alueella laillisessa tarkoituksessa.

Suomessa on jo käytössä ampuma-aselain ja -asetuksen yksityiskohtaisten säännösten nojalla pidettävä ja artiklan 1 kohdan ehdot täyttävä ampuma-aseiden, aseiden osien, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten vientiä, tuontia, siirtoa ja kauttakuljetusta koskeva poliisin ylläpitämä lupajärjestelmä. Ampuma-aseasetuksen kaupallista tuontia, vientiä, siirtoa ja kauttakuljetusta koskevien 21—28 §:n nojalla luvanhakijaa voidaan vaatia esittämään luvan antamisen edellytyksiä koskevia selvityksiä ja lupaviranomaisena toimiva sisäasiainministeriö voi asettaa lupiin lupaehtoja. Ampuma-aselain kaupallista vientilupaa ja kaupallista kauttakuljetuslupaa koskevan 36 §:n 2 momentin mukaan sisäasiainministeriö voi vaatia hakijaa esittämään loppukäyttäjätodistuksen tai muun luotettavan selvityksen siitä, ettei luvan antamiselle ole estettä. Lisäksi kaupallista siirtolupaa koskevan 35 §:n 2 momentissa säädetään, että luvan antamisen edellytyksenä on siirron määräämään viranomaisen antama ilmoitus siitä, ettei esineiden siirrolle ole estettä ja että siirto-olosuhteet ovat turvalliset. Sisäasiainministeriö voi siten asettaa kaupallisen vientiluvan, kaupallisen kauttakuljetusluvan ja kaupallisen siirtoluvan antamisen edellytykseksi jo nyt artiklan 2 a ja b kohdan mukaisesti, että määräämää on antanut esineille tuontiluvan ja että kauttakuljetusvaltiot ovat antaneet ennen kuljetusta ilmoituksen siitä, etteivät ne vastusta kauttakuljetusta.

Sisäasiainministeriön antamat kaupalliset vienti-, tuonti- ja siirtoluvat sisältävät artiklan 3 kohdan mukaisesti tiedon luvan antajasta, luvan antamisajankohdasta ja -paikasta, luvan voimassaoloajasta, esineiden lähtö- ja määräämäästä sekä tiedot luvan kohteena olevista esineistä tyyppineen ja määrineen ja tarvittaessa tiedon loppukäyttäjistä ja kauttakuljetusvaltioista. Artiklan 3 kohdan mukainen velvoite ilmoittaa vientilupiin sisältyvistä tiedoista ennakoita kauttakuljetusvaltioille ja kohdan 4 mukaiset mahdolliset pyynnöstä annettavat ilmoitukset esineiden lähtömaan viranomaiselle esineiden vastaanottamisesta määräämään voidaan täyttää sisäasiainministeriön lupakäytäntöä koskevalla sisäisellä käytänneohjeistuksella suoraan pöytäkirjan määräysten perusteella ilman tarvittavia sää-

dösmuutoksia ampuma-aselakiin tai -asetukseen.

Artiklan 5 kohdan perusteella sisäasiainministeriön tulisi kiinnittää huomiota antamien lupatodistusten turvatekijöihin ja lupatietojen oikeellisuuden tarkistamiseen mahdollisten väärennettyjen tai vääriä tietoja sisältävien lupatodistusten käytön estämiseksi.

Puolustustarvikkeiksi luokiteltujen ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden viennistä, kauttakuljetuksesta ja välityksestä säädetään puolustustarvikkeiden maastaviennistä ja kauttakuljetuksesta annetussa laissa (242/1990) ja sen nojalla annetussa asetuksessa (1000/2002). Lain piiriin kuuluvat puolustustarvikkeet on säännelty lakia täydentävässä puolustusministeriön päätöksessä (192/1997), jossa on kansallisin arviointiperustein määritelty yksinomaan sotilaalliseen käyttöön tarkoitetut tai soveltuvat ampuma-aseet ja muut puolustustarvikkeet.

Ampuma-asepöytäkirjan 10 artiklan 1 kohdassa mainittu ampuma-aseiden vientiä, tuontia ja muiden valtioiden kautta tapahtuvaa siirtoa koskeva lupajärjestelmä on Suomessa käytössä pöytäkirjan edellyttämällä tavalla myös puolustustarvikkeiden osalta. Edellä mainitun maastavientiä koskevan lain nojalla puolustusministeriö on pitänyt artiklan 2 a kohdan mukaista määräämään viranomaisen myöntämää ampuma-aseiden ja -tarvikkeiden tuontilisenssiä tai -lupaa puolustustarvikkeiden maastavientiluvan myöntämisen edellytyksenä. Tuontilupana on voitu pitää myös määräämään viranomaisen antama asealan toimilupaa. Kaikissa puolustustarvikevienneissä on lisäksi edellytetty hakijalta selvitystä tavaran lopullisesta käyttäjästä, loppukäytöstä sekä tavaran päätyemisestä ilmoitettuun määränpään.

Maastavientiä koskevan lain 4 §:n 1 kohdan mukaan puolustusministeriö voi pyytää hakijalta lupahakemuksen käsittelyä varten tarpeellisia lisäselvityksiä. Ampuma-asepöytäkirjan voimaantulon myötä puolustusministeriö voi edellyttää luvan hakijalta määräämään viranomaisen myöntämää ampuma-aseiden ja -tarvikkeiden tuontilisenssiä tai -lupaa pöytäkirjan soveltamisalaan kuuluvissa vienneissä ja kauttakuljetuksissa.

Ampuma-asepöytäkirjan 10 artiklan 2 b

kohdan mukaista kauttakulkuvaltioilta saatavaa ilmoitusta puolustustarvikkeiden kauttakuljetuksen esteettömyydestä ei ole voimassa olevan lainsäädännön mukaan edellytetty. Kauttakulun esteettömyyden varmistaminen kauttakulkumaan viranomaisilta on ollut luvan hakijan vastuulla. Maastavientiä koskevan lain 4 §:n 1 kohdan perusteella myös puolustustarvikkeiksi luokiteltujen ampuma-aseiden ja –tarvikkeiden vienti-, välitys- tai kauttakuljetuslupan hakijalta voidaan jatkossa edellyttää ampuma-asepöytäkirjan edellyttämää kirjallista selvitystä siitä, etteivät kauttakulkuumat vastusta aiottua kauttakuljetusta.

Artiklan 3 kohdassa esitetyt vientiluvan sisältämät tiedot mainitaan Suomessa käytössä olevissa puolustustarvikkeiden vientilupapäätöksissä. Kauttakulkua koskevien tietojen toimittaminen kauttakulkuvaltioille ennakolta voidaan toteuttaa puolustusministeriön sisäisellä käytänneohjeistuksella ilman säädös- muutoksia.

Artiklan 4 kohdan mukaista ilmoitusvelvollisuutta voidaan jatkossa noudattaa myös puolustustarvikkeiksi luokiteltavien ampuma-aseiden ja –tarvikkeiden osalta. Artiklan 5 ja 6 kohdat eivät edellytä erityisiä puolustustarvikkeiden maastavientiin liittyviä toimenpiteitä pöytäkirjan voimaansaatamisen yhteydessä.

Artikla kuuluu yhteisön toimivaltaan lukuun ottamatta puolustustarvikkeita. Yhteisön toimivaltaan kuuluvat sopimusmääräykset eivät tule eduskunnan hyväksyttäväksi.

11 artikla. Varmuustoimenpiteet ja ehkäisevät toimenpiteet.

Artiklassa määrätään sopimusvaltiot ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin, jotta ne voisivat havaita ja torjua ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden varkauksia, katoamisia sekä laitonta muuntamista, valmistusta ja kauppaa. Artiklan a kohdan mukaan ampuma-aseisiin, niiden osiin ja komponentteihin sekä ampumatarvikkeisiin tulee kohdistaa varmuustoimenpiteitä niiden valmistuksen, tuonnin, viennin ja sopimusvaltion kautta tapahtuvan kuljetuksen aikana. Artiklan b kohdan mukaan sopimusvaltioiden tulee lisätä viennin, tuonnin ja kauttakuljetuksen valvontaa sekä

tarvittaessa rajavalvonnan, poliisin ja tulliviranomaisten rajojen yli tapahtuvan yhteistyön tehokkuutta.

Ampuma-aselain 115 §:n mukaan ampuma-aselain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista valvovat poliisi, rajavartiolaitos ja tullilaitos. Ampuma-aselain 117 §:n nojalla ampuma-aseita, aseiden osia, patruunoita ja erityisen vaarallisia ammuksia koskevat lupatodistukset mukaan lukien muun muassa valmistamis-, tuonti-, vienti- ja kauttakuljetusluvut sekä niiden nojalla hallussa pidetyt esineet on pyynnöstä esitettävä poliisille sekä rajavartio- ja tulliviranomaisille, mikä mahdollistaa tarvittavien tarkastusten tekemisen. Lisäksi poliisin on ampuma-aselain 117 §:n mukaan tarkastettava vuosittain aseelinkeinonharjoittajien ampuma-aseita, aseiden osia, patruunoita ja erityisen vaarallisia ammuksia koskevat tiedostot sekä kirjanpito, varastot ja säilytystilat. Suomessa poliisi, rajavartio- ja tulliviranomaiset tekevät jatkuvaa säännönmukaista rikostorjuntaa ja valvontaa koskevaa yhteistyötä, josta on sovittu kyseisten viranomaisten välillä. Asiasta on myös annettu valtioneuvoston asetus poliisi-, tullin ja rajavartiolaitoksen yhteistoiminnasta (257/2001), joka velvoittaa asianomaiset viranomaiset yhteistyöhön päällekkäisten tehtävien koordinoitua hoitamisen takaamiseksi. Mainitut viranomaiset tekevät myös lähialueyhteistyötä muun muassa rikostorjunnan osa-alueella Venäjän, Baltian maiden ja muiden pohjoismaiden kanssa. Myös EU:n jäsenvaltioiden kesken on tiivistä rikostorjuntaa ja rikostiedustelua koskevaa yhteistyötä. Artiklan määräykset lisäävät perusteita yllä mainitun yhteistyön kehittämiseksi ja toimintojen painottamiselle.

12 artikla. Tietojenvaihto

Artiklan 1 kohdassa edellytetään sopimusvaltioiden vaihtavan keskenään kansallisten oikeus- ja hallintojärjestelmien mukaisesti tietoja, jotka koskevat muun muassa ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden valmistajia, välittäjiä, tuojia, viejiä ja mahdollisuuksien mukaan myös rahdinkuljettajia tämän kuitenkin rajoittamatta yleissopimuksen 27 ja 28 artiklan soveltamista. Yleissopimuksen 27

artiklassa määrätään sopimusvaltioiden lainvalvontaviranomaisten välisestä yhteistyöstä ja 28 artiklassa järjestäytyneen rikollisuuden luonnetta koskevien tietojen keräämisestä, vaihtamisesta ja analysoinnista pöytäkirjan 12 artiklaa yleisemmällä ja laajemmalla tasolla. Yllä mainitut yleissopimuksen artikkelit eivät ole ristiriidassa pöytäkirjan 12 artiklan määräysten kanssa.

Artiklan 2 kohdassa edellytetään yleissopimuksen 27 ja 28 artiklan soveltamista rajoittamatta, että sopimusvaltiot vaihtavat keskenään kansallisten oikeus- ja hallintojärjestelmiensä mukaisesti tietoja:

a) järjestäytyneistä rikollisryhmistä, joiden tiedetään tai epäillään olevan osallisina ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden laittomaan valmistukseen tai kauppaan;

b) ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden laittomassa valmistuksessa tai kaupassa käytetyistä kätkemismenetelmistä ja keinoista havaita niitä;

c) ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden laittomaan kauppaan osallistuvien järjestäytyneiden rikollisryhmien tavallisesti käyttämistä keinoista ja menetelmistä sekä esineiden lähtö- ja määräpaikoista ja käytetyistä kuljetusreiteistä;

d) sopimusvaltioiden viranomaisten lainsäädännöllisistä kokemuksista, käytännöistä ja toimenpiteistä ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden laittoman valmistamisen ja kaupan torjumisessa.

Artiklan 3 kohdassa sopimusvaltiot määrätään tarvittaessa toimittamaan toisilleen tai jakamaan keskenään tieteellisiä ja teknologisia tietoja, jotka ovat hyödyllisiä lainvalvontaviranomaisille, edistääkseen toistensa valmiutta torjua, havaita ja tutkia ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden laittonta valmistamista ja kaupaa sekä edistääkseen valmiutta tällaiseen toimintaan osallisina olevia henkilöitä koskeviin syytetoimiin. Lisäksi 4 kohdan mukaan sopimusvaltioiden edellytetään tekävän yhteistyötä jäljittääkseen mahdollisesti laittomasti valmistettuja tai kaupattuja ampuma-aseita, niiden osia ja komponentteja

sekä ampumatarvikkeita, ja vastaavan viipymättä mainittuja tekoja koskeviin virkaapupyntöihin. Lopuksi artiklan 5 kohdassa kukin sopimusvaltio sitoutuu takaamaan toiselta sopimusvaltiolta tämän artiklan nojalla saamiensa tietojen salassapidon ja noudattaa tietojen käyttöön mahdollisesti liitettävien rajoitusten mukaan lukien liiketoimiin liittyviä omistuksia koskevat tiedot, jos tiedot antava sopimusvaltio sitä pyytää ja jos sopimusvaltion oikeusjärjestelmän peruskäsitteistä tai kansainvälisistä sopimuksista ei muuta johdu. Jos tietojen salassapito ei ole mahdollista, siitä on ilmoitettava tiedot antaneelle sopimusvaltiolle ennen tietojen paljastamista.

Artiklassa tarkoitettua tietojen vaihtoa säännellään henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetussa laissa, jonka säännökset mahdollistavat tietojen keruun ja tietojenvaihdon artiklan edellyttämässä laajuudessa. Mainitun lain 37 §:ssä säädetään tilanteista, kun tietoja luovutetaan EU:n jäsenvaltioihin tai Euroopan talousalueeseen kuuluviin valtioihin. Lain 40 §:ssä säädetään siitä, milloin tietoja voidaan luovuttaa muihin kuin 37 §:ssä tarkoitettuihin valtioihin. Sekä 37 §:ssä että 40 §:ssä pääsääntönä on, että tietojen luovuttamisen tulee olla välttämätöntä niiden tehtävien suorittamiselle, joita varten tiedot on kerätty ja talletettu. Tiedot voidaan luovuttaa sellaiselle toisen valtion viranomaiselle, jonka tehtävänä on muun muassa rikosten estäminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen. Lisäksi 40 §:n 3 momentin mukaan ampuma-aseiden, aseiden osien, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten hankkimista, hallussapitoa, siirtoa, tuontia ja vientiä koskevia tietoja voidaan luovuttaa toisen valtion asevalvonnasta vastaavalle viranomaiselle, jos tietojen luovuttaminen on asevalvonnan kannalta välttämätöntä. Pöytäkirjan yhteistyötä koskevan 13 artiklan 2 kohdan mukaan kunkin sopimusvaltion on nimettävä kansallinen organisaatio tai yhteyshenkilö, joka toimii yhteyspisteenä pöytäkirjan soveltamisalaan liittyvissä asioissa.

Tietojen luovuttamisen on siten katsottava olevan mahdollista myös tällaiselle toisen valtion 13 artiklan 2 kohdan nojalla nimeämälle viranomaiselle.

Lisäksi EU:ssa Euroopan poliisivirasto analysoi vuosittain järjestäytyneen rikolli-

suuden tilaa yhdessä jäsenvaltioiden kanssa. Osana tätä toimintaa keskusrikospoliisi analysoi vuosittain järjestäytyneen rikollisuuden tilaa ja kehitystä Suomessa. Analyysien säännöllinen tekeminen tuottaa hyödyllistä tietoa, jota voidaan vaihtaa 12 artiklan mukaisesti. Artiklan määräykset mahdollistavat sopimusvaltioiden välisen yhteistyön ja tietojen vaihdon tiivistämisen sekä antavat tukea yhteistyön kehittämiseksi ja parantamiseksi jatkossa entisestään, koska artikla velvoittaa sopimusvaltioiden viranomaiset ryhtymään aktiiviseen toimintaan artiklan määräysten mukaisesti. Sisäasiainministeriön poliisiosaston arpajais- ja asehallintoyksikön perustaminen valtakunnalliseksi asevalvontaviranomaiseksi on edistänyt myös aseasioita koskevan kansainvälisen yhteistyön, tietojen vaihdon ja tietotaidon kehittämistä artiklassa mainituin tavoin.

13 artikla. Yhteistyö

Artiklan 1 kohdan mukaan sopimusvaltiot tekevät kahdenvälisiä, alueellisia ja kansainvälisiä yhteistyötä ampuma-aseiden, aseiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden laittoman valmistuksen ja kaupan torjumiseksi, vastustamiseksi ja lopettamiseksi. Artiklan 2 kohdan mukaan kukin sopimusvaltio nimeää kansallisen organisaation tai yksittäisen yhteyshenkilön, joka toimii sen ja muiden sopimusvaltioiden välisenä yhteyspisteenä tämän pöytäkirjan soveltamisalaa liittyvissä asioissa, tämän kuitenkin rajoittamatta yleissopimuksen 18 artiklan 13 kappaleen soveltamista. Yleissopimuksen 18 artiklan 13 kappale velvoittaa sopimusvaltiota nimeämään keskusviranomaisen, jonka tehtävänä on ottaa vastaan oikeusapupyynnöt ja joko panemaan ne täytäntöön tai välittämään ne edelleen toimivaltaisille viranomaisille täytäntöönpanoa varten. Ampuma-asepöytäkirjan 13 artiklan 2 kohdan velvoite on siten yleissopimuksen 18 artiklan 13 kappaleen täydentävä, mikä mahdollistaa erityisen ampuma-asepöytäkirjan soveltamisalaa kuuluvia asioita hoitavan yhteysviranomaisen nimeämisen yleissopimuksen 18 artiklan 13 kohdassa tarkoitettuna keskusviranomaisen lisäksi. Artiklan 3 kohdassa määrätään sopimusvaltiot pyrkimään saamaan tukea ampu-

ma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden valmistajilta, kauppiailta, tuojilta, viejiltä, välittäjiltä sekä kaupallista toimintaa harjoittavilta rahdinkuljettajilta ja toimimaan näiden kanssa yhteistyössä torjuakseen ja havaitakseen artiklan 1 kohdassa tarkoitettua laitonta toimintaa.

Artiklan 1 kohdassa tarkoitettua yhteistyötä tehdään jo tiiviisti EU:n jäsenvaltioiden kesken. Yhteistyönä on toteutettu muun muassa ampuma-aseiden laitonta liikkumista torjuva projekti Euroopan poliisiviraston avustuksella. Suomi on myös tehnyt kahdenkeskisiä rikostorjuntasopimuksia muun muassa Venäjän, Viron, Latvian, Liettuan, Puolan ja Unkarin kanssa. Lisäksi pohjoismaista yhteistyötä tehdään säännöllisesti järjestettävissä Suomen ja muiden pohjoismaiden välisissä aseasioita koskevissa kokouksissa. Suomen osalta yhteysviranomaisena ampuma-asepöytäkirjan soveltamisalaa kuuluvissa asioissa toimisi sisäasiainministeriön poliisiosaston arpajais- ja asehallintoyksikkö, joka tulisi nimetä artiklan 2 kohdassa tarkoitetuksi yhteysviranomaiseksi. Arpajais- ja asehallintoyksikön yhteydessä toimii myös ampuma-aselautakunta, jossa ovat edustettuina keskeiset aseasioiden kanssa tekemisissä olevat viranomaiset ja yksityisoikeudelliset asesidosryhmät kuten esim. aseelinkeinonharjoittajat ja aseharrastajat. Ampuma-aselautakunnasta säädetään ampuma-asetuksen 117 a §:ssä ja ampuma-asetuksen 65 a §:ssä. Ampuma-aselautakunnan toiminnan avulla pystytään myös toteuttamaan käytännön tasolla artiklan 3 kohdassa määrättyä yhteistyötä.

14 artikla. Koulutus ja tekninen apu

Sopimusvaltioita kehoitetaan toimimaan tarvittaessa yhteistyössä keskenään ja toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen kanssa varmistaakseen, että sopimusvaltiot voivat pyynnöstä saada tarvittavaa koulutusta ja teknistä apua, jonka avulla ne voivat lisätä valmiuttaan torjua ja vastustaa ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden laitonta valmistusta ja kauppaa. Artiklan mukaan tähän kuuluvat muun muassa tekninen, taloudellinen ja aineellinen apu yleissopimuksen 29 ja 30 artik-

lan mukaisia tarkoituksia varten. Yleissopimuksen 29 artiklassa määrätään koulutuksesta ja teknisestä avusta erityisesti sopimusvaltioiden lainvalvontaviranomaisia koskien sekä 30 artiklassa muista toimenpiteistä yleissopimuksen täytäntöönpanemiseksi taloudellisen kehityksen ja teknisen avun kautta, joka sisältää erityisesti kehitysyhteistyötä koskevaa apua kehitysvaltiolle, jotta nämä voisivat torjua ja vastustaa kansainvälistä järjestäytyntä rikollisuutta.

Suomi osallistuu EU:n, YK:n ja muiden kansainvälisten järjestöjen puitteissa kehitysapuyhteistyöhön ja muun ohella järjestäytyneen sekä muun rikollisuuden, mukaan lukien ampuma-aserikollisuus, vastustamiseksi tehtäviin teknisen avun ja koulutuksen ohjelmiin. Vastaavanlaista yhteistyötä on myös bilateraalilla pohjalla ja lähialueyhteistyön puitteissa. Suomi on myös esimerkiksi lähettänyt aseasantuntijoita avustamaan kriisialueille konfliktien jälkeisissä luvattomien aseiden aiheuttamissa ongelmissa. Erilaiset aseellisten konfliktien ja levottomuuksien jälkeiset kriisitilanteet ovat omiaan edistämään aseiden laitonta kauppaa ja liikkumista näiltä alueilta kansainvälisille laittomien aseiden markkinoille osaksi kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden toimintaa, mikä vuoksi näille kriisialueille kohdistuva apu ja yhteistyö ampuma-asepöytäkirjan ja yleissopimuksen artiklojen mukaisesti on erityisen tärkeää.

15 artikla. Asevälittäjät ja aseiden välitys

Artiklan 1 kohdassa sopimusvaltioita kehoitetaan harkitsemaan asevälitykseen osallistuvien henkilöiden toimintaa sääntelevän järjestelmän käyttöönottoa torjuakseen ja vastustaakseen ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden laitonta valmistusta ja kauppaa. Tällainen järjestelmä voisi artiklan 1 kohdan mukaan käsittää yhden tai useamman toimenpiteen kuten:

- a) sopimusvaltion alueella toimivien asevälittäjien rekisteröitymisen vaatimisen;
- b) asevälitystoiminnan luvanvaraistamisen tai muun auktorisoinnin; tai
- c) asekauppaan osallistuneiden asevälittäjien nimien ja toimipaikkojen paljastamisen

edellyttäminen asekauppoja koskevissa tuonti- ja vientiluvissa tai niiden liiteasiakirjoissa.

Artiklan 2 kohdassa tällaisen järjestelmän käyttöönottoneita sopimusvaltioita kannustetaan vaihtamaan tietoja asevälittäjistä ja asevälitystoiminnasta tämän pöytäkirjan 12 artiklan mukaisen tietojenvaihdon yhteydessä sekä säilyttämään asevälittäjiä ja asevälitystoimintaa koskevia tietoja tämän pöytäkirjan 7 artiklan mukaisesti.

Ampuma-asepöytäkirjassa ei määritellä asevälitystä tarkemmin, mutta vakiintuneen käsityksen mukaan asevälitys tarkoittaa toimintaa, jossa sopijapuolet saatetaan koskeuksiin toistensa kanssa kolmansien valtioiden välillä tapahtuvaa ampuma-aseiden, niiden osien tai ampumatarvikkeiden siirtoa koskevan sopimuksen aikaansaamiseksi. Artiklan 1 kohdan mukaan sopimusvaltioiden tulisi siten harkita mainitun toiminnan säätämistä luvan- tai ilmoituksenvaraiseksi. Jos toimintaa säännellään sopimusvaltioissa, kehoitetaan niitä myös samanlaiseen tietojenvaihtoon ja toimintaa koskevien tietojen säilyttämiseen asevälitystoiminnan osalta kuin pöytäkirjassa edellytetään asekaupan ja valmistuksen osalta.

Puolustustarvikkeiden maastaviennistä ja kauttakuljetuksesta annetussa laissa puolustustarvikkeita koskeva asevälitystoiminta on jo säädetty luvanvaraiseksi. Siviiliaseita ja ampumatarvikkeita koskevassa ampumaselaisissa asevälitystoiminnasta ei ole vielä säädetty mitään, koska myöskään asedirektiivissä ei ole toistaiseksi määräyksiä asevälitystoiminnasta. Asedirektiivi ei koske sen 2 artiklan 2 kohdan mukaan sota-aseiden ja tarvikkeiden kaupallisia siirtoja. Siviiliaseiden ja -ampumatarvikkeiden osalta asevälitystoiminta onkin yhteisöainsäädännön alaan kuuluvaa elinkeinotoimintaa kuten muukin niitä koskeva ase-elinkeinonharjoittaminen. Artikla kuuluu yhteisön toimivaltaan. Yhteisön toimivaltaan kuuluvat sopimusmääräykset eivät tule eduskunnan hyväksyttäväksi.

16 artikla. Erimielisyyksien ratkaiseminen

Artiklan 1 kohdan mukaan sopimusvaltioiden on pyrittävä ratkaisemaan ampuma-asepöytäkirjan tulkintaa tai soveltamista koskevat erimielisyydet neuvottelemalla.

Artiklan 2 kohta sisältää määräyksen, jonka mukaan kahden tai useamman sopimusvaltion välinen ampuma-asepöytäkirjan tulkintaa tai soveltamista koskeva erimielisyys, jota ei voida ratkaista kohtuullisessa ajassa neuvottelemalla, saatetaan yhden sopimusvaltion sitä vaatiessa välimiesmenettelyyn. Jos sopimusvaltiot eivät ole pystyneet sopimaan välimiesmenettelyn järjestämisestä kuuden kuukauden kuluessa välimiesmenettelyä koskevan pyynnön esittämisestä, sopimusvaltio voi siirtää erimielisyyden Kansainvälisen tuomioistuimen ratkaistavaksi esittämällä sitä koskevan pyynnön tuomioistuimen peruskirjan mukaisesti.

Artiklan 3 kohdassa sallitaan se, että sopimusvaltio voi ampuma-asepöytäkirjan allekirjoittaessaan, ratifioidessaan, hyväksyessään tai siihen liittyessään selittää, ettei artiklan 2 kohdassa tarkoitettu menettely sido sitä. Tällöin artiklan 2 kohta ei sido muita sopimusvaltioita tällaisen varauman tehneeseen sopimusvaltioon nähden.

Artiklan 4 kohdan mukaan sopimusvaltio, joka on tehnyt artiklan 3 kohdan mukaisen varauman voi milloin tahansa peruuttaa sen ilmoittamalla asiasta YK:n pääsihteerille.

Artikla ei aiheuta Suomelle uusia lisävelvoitteita, koska Suomi jo on Kansainvälisen tuomioistuimen jäsen. Suomella ei ole tarkoitus tehdä artiklassa mainittua varaumaa.

17 artikla. Allekirjoitus, ratifiointi, hyväksyminen ja liittyminen

Artiklan 1 kohdassa määrätään, missä ja milloin ampuma-asepöytäkirjan voi allekirjoittaa.

Artiklan 2 kohdan mukaan ampuma-asepöytäkirja on myös avoinna alueellisten taloudellisen yhdentymisen järjestöjen allekirjoitettavaksi sillä ehdolla, että vähintään yksi sellaisen järjestön jäsenvaltio on allekirjoittanut pöytäkirjan artiklan 1 kohdan mukaisesti. Määräys otettiin pöytäkirjaan EY:n aloitteesta päämääränä EY:n tuleminen mukaan sopimuspuoleksi pöytäkirjaan. EY allekirjoitti omalta osaltaan yleissopimuksen 12 päivänä joulukuuta 2000 ja ampuma-asepöytäkirjan 16 päivänä tammikuuta 2002.

Artiklan 3 kohdan mukaan ampuma-asepöytäkirja on ratifioitava tai hyväksyttävä.

Ratifiomis- tai hyväksymiskirjat on talletettava YK:n pääsihteerin huostaan. Alueellinen taloudellisen yhdentymisen järjestö voi tallettaa ratifiomis- tai hyväksymiskirjansa, jos vähintään yksi sen jäsenvaltioista on tehnyt samoin. Kyseisessä ratifiomis- tai hyväksymiskirjassaan alueellisen taloudellisen yhdentymisen järjestön on ilmaistava, mikä sen toimivalta on pöytäkirjan alaisissa kysymyksissä. Järjestön on myös ilmoitettava tallettajalle mahdollisista muutoksista toimivaltansa laajuudessa. EY ei ole vielä liittynyt ampuma-asepöytäkirjaan. EU:n neuvosto ei ole myöskään vielä tehnyt EY:n liittymistä koskevaa päätöstä.

Artiklan 4 kohta sisältää artiklan 3 kohtaa vastaavat määräykset ampuma-asepöytäkirjaan liittymisestä.

Lisäksi on otettava huomioon yleissopimuksen 37 artikla, jossa todetaan, että yleissopimuksen pöytäkirjoihin voi liittyä sellainen valtio tai alueellisen taloudellisen yhdentymisen järjestö, joka on myös yleissopimuksen sopijapuoli. Ampuma-asepöytäkirjaan ei siten voi liittyä, ellei ole ensin liittynyt itse yleissopimukseen. Samoin artiklassa määrätään, ettei pöytäkirja sido yleissopimuksen sopijapuolta ellei tämä tule pöytäkirjan sopijapuoleksi pöytäkirjan määräysten mukaisesti.

18 artikla. Voimaantulo

Artiklan 1 kohdassa määrätään, että ampuma-asepöytäkirja tulee voimaan yhdeksäntenäkymmenentenä päivänä siitä päivästä, jona neljäskymmenes sopijapuoli on tallettanut ratifiomis-, hyväksymis- tai liittymiskirjansa. Pöytäkirja ei kuitenkaan voi tulla voimaan ennen kuin yleissopimus on tullut voimaan. Lisäksi 1 kohdassa todetaan, ettei alueellisen taloudellisen yhdentymisen järjestön tallettamaa asiakirjaa lasketa erikseen tallettujen asiakirjojen joukkoon kyseisen järjestön jäsenvaltioiden tallettamien asiakirjojen lisäksi.

Artiklan 2 kohdan mukaan jokaisen valtion tai alueellisen taloudellisen yhdentymisen järjestön osalta, joka ratifioi tai hyväksyy ampuma-asepöytäkirjan tai liittyy siihen sen jälkeen, kun neljäskymmenes sitä tarkoittava asiakirja on talletettu, pöytäkirja tulee voi-

maan kolmantenakymmenentenä päivänä siitä päivästä, jona kyseinen valtio tai järjestö on tallettanut asianmukaisen asiakirjan taikka sinä päivänä, jona pöytäkirja tulee artiklan 1 kohdan mukaisesti voimaan, riippuen siitä kumpi ajankohdista on myöhempi.

Yleissopimuksen ja sen pöytäkirjojen suhteesta johtuu, ettei ampuma-asepöytäkirja siis voi tulla voimaan sopimusvaltiossa ennen kuin itse yleissopimus on tullut voimaan. Yleissopimus ja sen pöytäkirjat tai osa niistä voivat kylläkin tulla voimaan sopimusvaltiossa samanaikaisesti.

19 artikla. Ampuma-asepöytäkirjan muuttaminen

Artikla sisältää määräykset ampuma-asepöytäkirjan muuttamisesta. Artiklan 1 kohdan mukaan mikä tahansa sopimusvaltio voi ehdottaa pöytäkirjan muuttamista YK:n pääsihteerille tehtävällä ilmoituksella sen jälkeen, kun pöytäkirjan voimaantulosta on kulunut viisi vuotta. Tämän jälkeen pääsihteeri antaa ehdotetun muutoksen tiedoksi sopimusvaltioille ja yleissopimuksen sopijapuolten konferenssille ehdotuksen käsittelyä ja päätöksen tekemistä varten. Sopijapuolten konferenssi pyrkii yksimielisyyteen jokaisesta muutoksesta. Jos yksimielisyyttä ei saavuteta, muutoksen hyväksyminen edellyttää viime kädessä sopijapuolten konferenssin kokouksessa läsnä olevien ja äänestävien sopimusvaltioiden kahden kolmasosan äänten enemmistöä.

Artiklan 2 kohdassa ovat määräykset alueellisen taloudellisen yhdentymisen järjestön äänioikeudesta ja -määristä. Järjestöt käyttävät äänioikeuttaan toimivaltaansa kuuluvissa asioissa äänimäärällä, joka vastaa niiden ampuma-asepöytäkirjan sopijapuolina olevien jäsenvaltioiden määrää. Järjestöt eivät voi käyttää äänioikeuttaan, jos niiden jäsenvaltiot käyttävät omaa äänioikeuttaan ja päinvastoin.

Artiklan 3-5 kohdassa määrätään velvollisuudesta ratifioida tai hyväksyä muutos sekä muutoksen voimaantulosta ja sitovuudesta. Artiklan 1 kohdan mukaisesti hyväksytty muutos edellyttää sopimusvaltioiden ratifiointia tai hyväksymistä. Muutos tulee sopimusvaltion osalta voimaan yhdeksänkymmenen päivän kuluttua siitä päivästä, jona sopi-

musvaltio on tallettanut muutosta koskevan ratifioimis- tai hyväksymiskirjan YK:n pääsihteerin huostaan. Kun muutos tulee voimaan, se sitoo niitä sopimusvaltioita, jotka ovat ilmoittaneet suostumuksensa tulla sen sitomaksi. Muita sopimusvaltioita sitovat edelleen ampuma-asepöytäkirjan määräykset sekä niiden mahdollisesti aikaisemmin ratifioimat tai hyväksymät muutokset.

20 artikla. Irtisanominen

Artikla sisältää määräykset ampuma-asepöytäkirjan irtisanomisesta. Artiklan 1 kohdan mukaan sopimusvaltio voi irtisanoa pöytäkirjan ilmoittamalla siitä kirjallisesti YK:n pääsihteerille. Irtisanominen tulee voimaan vuoden kuluttua siitä päivästä, jona pääsihteeri on vastaanottanut ilmoituksen.

Irtisanomisen perusteeksi ei tarvitse ilmoittaa varsinaisesti mitään syytä, vaan pelkkä ilmoitus riittää.

Artiklan 2 kohdan mukaan alueellisen taloudellisen yhdentymisen järjestö lakkaa olemasta ampuma-asepöytäkirjan sopijapuoli silloin, kun kaikki sen jäsenvaltiot ovat irtisanoneet pöytäkirjan.

Yleissopimuksen osalta on otettava huomioon, että yleissopimuksen irtisanominen tarkoittaa samalla myös sen pöytäkirjojen irtisanomista. Tämä johtuu siitä, että yleissopimusta ja sen pöytäkirjoja tulkitaan yleissopimuksen 37 artiklan mukaan yhdessä ottaen huomioon kunkin pöytäkirjan tarkoitus. Toisaalta taas kukin pöytäkirja voidaan irtisanoa kuitenkin irtisanomatta itse yleissopimusta tai sen muita pöytäkirjoja.

21 artikla. Tallettaja ja kielet.

Artiklan mukaan YK:n pääsihteeri toimii ampuma-asepöytäkirjan tallettajana. Artiklassa määrätään myös, että pöytäkirjan alkuperäiskappaleen arabian-, kiinan-, englannin-, ranskan-, venäjän- ja espanjankieliset tekstit ovat yhtä todistusvoimaisia. Alkuperäiskappale on talletettuna YK:n pääsihteerin huostassa.

2. Lakiehdotusten perustelut

2.1. Laki kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaisen Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksen ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden laittoman valmistuksen ja kaupan torjumista koskevan pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

1 §. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi, että pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset olisivat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut. Suomen tarkoituksena ei ole tehdä varauksia pöytäkirjaan.

2 §. Pykälän mukaan tarkempia säännöksiä lain täytäntöönpanosta voitaisiin antaa valtioneuvoston asetuksella.

3 §. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi, että lain voimaantulosta säädettäisiin tasavallan presidentin asetuksella. Voimaantuloasetuksessa olisi myös tarkoitus säätää pöytäkirjan yhteistyötä koskevan 13 artiklan 2 kohdassa edellytetystä ilmoituksesta siitä, mikä viranomaisena Suomen osalta toimii yhteysviranomaisena pöytäkirjaa koskevissa asioissa. Koska ilmoitus liittyy sopimusvaltioiden viranomaisten väliseen yhteydenpitoon, sitä koskeva säännös voidaan sisällyttää asetusentasoiseen säädökseen.

3. Voimaantulo

Ampuma-asepöytäkirja on tullut voimaan 3 heinäkuuta 2005. Yleissopimus on tullut kansainvälisesti voimaan 29 päivänä syyskuuta 2003 sekä Suomen osalta 11 päivänä maaliskuuta 2004.

Kunkin sellaisen valtion osalta, joka ratifioi tai hyväksyy ampuma-asepöytäkirjan tai liittyy siihen sen jälkeen, kun neljäskymmenes ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirja on talletettu, pöytäkirja tulee voimaan kolmantenakymmenentenä päivänä siitä päivästä lukien, jona kyseinen valtio on tallettanut asianmukaisen asiakirjan.

Ehdotetun lain voimaantulosta säädettäisiin

tasavallan presidentin asetuksella. Laki on tarkoitus säätää tulemaan voimaan samanaikaisesti, kun ampuma-asepöytäkirja tulee voimaan Suomen osalta.

4. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus ja käsittelyjärjestys

4.1. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Perustuslain 94 §:n 1 momentin mukaan eduskunta hyväksyy muun muassa sellaiset valtiosopimukset ja muut kansainväliset velvoitteet, jotka sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä. Eduskunnan hyväksyminen voi kuitenkin koskea vain sellaisia sopimusvelvoitteita, jotka kuuluvat jäsenvaltioiden toimivaltaan (PeVL 6/2001 vp.).

Kuten edellä ampuma-asepöytäkirjan sisältöä ja sen suhdetta Suomen lainsäädäntöön käsittelevässä jaksossa on artiklojen 7—10 ja 15 kohdalla todettu, ne koskevat yhteisön toimivallan piiriin kuuluvia asioita. Kyseisten artiklojen osalta sopimusneuvottelut on käyty EY:n komission johdolla sen EU:n neuvostolta saamien yksityiskohtaisten neuvottelumandaattien nojalla.

Eduskunnan perustuslakivaliokunnan mukaan perustuslain 94 §:n 1 momentin mukainen eduskunnan hyväksymistoimivalta kattaa kaikki aineelliselta luonteeltaan lainsäädännön alaan kuuluvat kansainvälisen velvoitteen määräykset. Valtiosopimuksen tai muun kansainvälisen velvoitteen määräys on perustuslakivaliokunnan kannan mukaan luettava lainsäädännön alaan kuuluvaksi, jos esimerkiksi määräyksen tarkoittamasta asiasta on voimassa lain säännöksiä tai jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on perustuslain mukaan säädettävä lailla. Perustuslakivaliokunnan mukaan kansainvälisen velvoitteen määräys kuuluu näiden perusteiden mukaan lainsäädännön alaan siitä riippumatta, onko määräys ristiriidassa vai sopusoinnussa Suomessa lailla annetun säännöksen kanssa (PeVL 11/2000 vp, 12/2000 vp, 31/2001 vp ja 38/2001 vp).

Perustuslain 8 §:n mukaan rikoksina rangaistavat teot on määriteltävä laissa. Jos Suomi sitoutuu kansainvälisen velvoitteen

nojalla kriminalisoimaan jonkin teon, asia kuuluu lainsäädännön alaan. Ampuma-asepöytäkirjan rikosten säätämistä rangaistaviksi teoiksi koskeva 6 artikla velvoittaa Suomea kriminalisoimaan muun muassa ampuma-aseen merkintöjen väärentämisen taikka niiden laittoman hävittämisen, poistamisen tai muuttamisen, jota ei ole voimassa olevan lain mukaan säädetty rangaistavaksi teoksi. Näin ollen ampuma-asepöytäkirjan hyväksyminen edellyttää eduskunnan suostumusta.

Ampuma-asepöytäkirjan käsitteiden käyttöä koskevassa 3 artiklassa määritellään pöytäkirjassa käytettävien käsitteiden merkitys ja sisältö. Artikla sisältää muun muassa ”ampuma-aseen”, ”osien ja komponenttien” ja ”ampumatarvikkeiden” määritelmät. Mainittuja esineitä tarkoittavia määritelmiä on ampuma-aselain soveltamisalaa koskevassa 1 luvussa. Myös 3 artiklassa tarkoitetuista ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden valmistamisesta ja kaupasta on olemassa säännöksiä ampuma-aseilaisissa. Pöytäkirjan 4 artiklassa määrätään soveltamisalasta, jolta osin on voimassa säännöksiä ampuma-aselain 17 §:ssä. Pöytäkirjan 5 artiklassa määrätään rikosten säätämistä rangaistaviksi teoiksi, jota vastaavia kriminalisointeja on rikoslain aserikoksia koskevassa 41 luvussa. Pöytäkirjan 6 artikla sisältää määräyksiä esineiden menetetyksi tuomitsemisesta, takavarikosta ja omaisuuden käytöstä, jota vastaavia säännöksiä on rikoslain 10 luvussa ja ampuma-aselain 119 §:n 2 momentissa. Pöytäkirjan 12 artikla sisältää määräyksiä tietojenvaihdosta, jolta osin säännöksiä on henkilötietojen käsittelystä poliisitoimissa annetussa laissa. Yllä mainitut ampuma-asepöytäkirjan artikkelit sisältävät siten määräyksiä, joiden tarkoittamista asioista on voimassa lain säännöksiä Suomen lainsäädännössä, jotka vaikuttavat välillisesti sopimusmääräysten tulkintaan ja soveltamiseen. Tälläkin perusteella ampuma-asepöytäkirjan hyväksyminen edellyttää eduskunnan suostumusta.

4.2. Käsittelyjärjestys

Ampuma-asepöytäkirjan Suomen toimivaltaan kuuluvat artikkelit, jotka ovat käsittelyjär-

jestyksen kannalta merkityksellisiä, koskevat rikoksina rangaistavia tekoja, omaisuuden menetetyksi tuomitsemista ja takavarikkoa sekä viranomaisten välistä tietojen vaihtoa ja erinäistä yhteistyötä.

Perustuslain 8 §:n rikosoikeudellinen laillisuusperiaate edellyttää, että ketään ei saa pitää syyllisenä rikokseen eikä tuomita rangaistukseen sellaisen teon perusteella, jota ei tekohtekellä ole laissa säädetty rangaistavaksi. Suomen toimivaltaan kuuluvat ampuma-asepöytäkirjan rikoksiksi määräämät teot on jo Suomen rikoslaisissa säädetty rangaistaviksi lukuun ottamatta ampuma-aseen merkintöjen väärentämistä taikka merkintöjen laittonta hävittämistä, poistamista tai muuntamista, joka esityksessä ehdotetaan säädettäväksi rangaistavaksi rikoslakiin tehtävällä muutoksella. Siinä vaiheessa kun pöytäkirja tulisi Suomessa voimaan, kaikista pöytäkirjan tällöin rikoksina rangaistaviksi edellyttämistä teoista olisi säädetty lain tasolla, mikä tässä suhteessa täyttäisi perustuslain vaatimukset.

Perustuslain 15 §:n 1 momentissa säädetään, että jokaisen omaisuus on turvattu. Tämän ei ole kuitenkaan katsottu estävän sellaisen omaisuuden takavarikoimista ja menetetyksi tuomitsemista, jota on käytetty rikoksen tekemiseen tai joka on rikoksella valmistettu tai aikaansaatu, jos asiasta on säädetty lain tasolla. Rikoslain 10 luku sisältää säännökset omaisuuden menetetyksi tuomitsemisesta ja pakkokeinolain (450/1987) 4 luku säännökset takavarikosta. Nämä säännökset jo täyttävät ampuma-asepöytäkirjan edellyttämät 6 artiklan määräykset omaisuuden menetetyksi tuomitsemisesta ja takavarikosta.

Perustuslain 1 §:n 3 momentin mukaan Suomi osallistuu kansainväliseen yhteistyöhön rauhan ja ihmisoikeuksien turvaamiseksi sekä yhteiskunnan kehittämiseksi. Ampuma-asepöytäkirjankin määräysten edellyttämä kansainvälinen yhteistyö rikosten estämisessä, tutkinnassa ja selvittämisessä on omiaan edistämään yhteiskunnan kehittämistä siinä merkityksessä kuin perustuslain 1 §:n 3 momentissa tarkoitetaan.

Perustuslain 10 §:n 1 momentissa säädetään, että henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla. Ampuma-asepöytäkirjan edellyttämästä tietojen vaihdosta sopimusvaltioiden viranomaisten välillä on säädetty

henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetussa laissa riittävän kattavasti ja siis lain tasolla.

Siten pöytäkirjan edellyttämästä tietojenvaihdosta on jo voimassa lain tasoiset säännökset Suomessa eikä pöytäkirjan hyväksyminen aiheuta uusia ongelmia tai tulkintatilanteita henkilötietojen käsittelyä koskien.

Edellä mainitun perusteella lakiehdotus ampuma-asepöytäkirjan Suomen toimivaltaan kuuluvien määräysten hyväksymisestä ja voimaansaattamisesta voidaan käsitellä tavalisen lain säätämisyjärjestyksessä perustuslain 94 ja 95 §:n mukaisesti. Tämän vuoksi esitetään,

että Eduskunta hyväksyisi New Yorkissa 31 päivänä toukokuuta 2001 tehdyn kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaisen Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksen ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden laittoman valmistuksen ja kaupan torjumista koskevan pöytäkirjan siltä osin kuin pöytäkirja kuuluu Suomen toimivaltaan.

Koska ampuma-asepöytäkirja sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaisen Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksen ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden laittoman valmistuksen ja kaupan torjumista koskevan pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §
New Yorkissa 31 päivänä toukokuuta 2001 tehdyn kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaisen Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksen ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden laittoman valmistuksen ja kaupan torjumista koskevan pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitou-

tunut.

2 §
Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

3 §
Tämän lain voimaantulosta säädetään tasavallan presidentin asetuksella.

(suomi – englanti)

KANSAINVÄLISEN JÄRJESTÄYTYNEEN RIKOLLISUUDEN VASTAISEN YHDISTYNEIDEN KANSAKUNTIEN YLEISSOPIMUKSEN AMPUMA-ASEIDEN, NIIDEN OSIEN JA KOMPONENTTIEN SEKÄ AMPUMATARVIKKEIDEN LAITTOAMAN VALMISTUKSEN JA KAUPAN TORJUMISTA KOSKEVA PÖYTÄKIRJA

Johdanto

Tämän pöytäkirjan sopimusvaltiot, jotka

ovat tietoisia kiireellisestä tarpeesta torjua ja vastustaa ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden laittomaa valmistusta ja kauppaa, koska tällaisella laittomalla toiminnalla on haitallisia vaikutuksia jokaisen valtion ja alueen sekä koko maailman turvallisuuteen, ja se vaarantaa kansojen hyvinvoinnin, sosiaalisen ja taloudellisen kehityksen ja oikeuden elää rauhassa,

ovat sen vuoksi vakuuttuneita siitä, että kaikkien valtioiden on välttämätöntä ryhtyä kaikkiin tarvittaviin toimenpiteisiin tätä tarkoitusta varten, mukaan lukien kansainvälinen yhteistyö ja muut alueelliset ja maailmanlaajuiset toimenpiteet,

palauttavat mieleen 9 päivänä joulukuuta 1998 annetun yleiskokouksen päätöslauselman 53/111, jossa yleiskokous päätti perustaa määräämättömäksi ajaksi tilapäisen hallitustenvälisen komitean, jonka tehtävänä oli laatia laaja-alainen kansainvälinen järjestäytyneen rikollisuuden vastainen yleissopimus sekä keskustella muun muassa ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden laittoaman valmistuksen ja kaupan torjumista koskevan kansainvälisen asiakirjan laatimisesta,

PROTOCOL AGAINST THE ILLICIT MANUFACTURING OF AND TRAFFICKING IN FIREARMS, THEIR PARTS AND COMPONENTS AND AMMUNITION, SUPPLEMENTING THE UNITED NATIONS CONVENTION AGAINST TRANSNATIONAL ORGANIZED CRIME

Preamble

The States Parties to this Protocol,

Aware of the urgent need to prevent, combat and eradicate the illicit manufacturing of and trafficking in firearms, their parts and components and ammunition, owing to the harmful effects of those activities on the security of each State, region and the world as a whole, endangering the well-being of peoples, their social and economic development and their right to live in peace,

Convinced, therefore, of the necessity for all States to take all appropriate measures to this end, including international cooperation and other measures at the regional and global levels,

Recalling General Assembly resolution 53/111 of 9 December 1998, in which the Assembly decided to establish an open-ended intergovernmental ad hoc committee for the purpose of elaborating a comprehensive international convention against transnational organized crime and of discussing the elaboration of, inter alia, an international instrument combating the illicit manufacturing of and trafficking in firearms, their parts and components and ammunition,

pitävät mielessä kansojen yhtäläisten oikeuksien ja itsemääräämisoikeuden periaatteen, joka sisältyy Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjaan ja julistukseen kansainvälisen oikeuden periaatteista, jotka koskevat valtioiden ystävällisiä suhteita ja yhteistyötä Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan mukaisesti,

ovat vakuuttuneita siitä, että kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaisen Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksen täydentäminen ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden laittoman valmistuksen ja kaupan torjumista koskevalla asiakirjalla on hyödyksi näiden rikosten torjunnalle ja vastustamiselle,

ovat sopineet seuraavasta:

I. YLEISET MÄÄRÄYKSET

1 artikla

Suhde kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaiseen Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimukseen

1. Tämä pöytäkirja täydentää kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaista Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimusta. Pöytäkirjaa tulkitaan yhdessä yleissopimuksen kanssa.

2. Yleissopimuksen määräyksiä sovelletaan tarvittavin muutoksin tähän pöytäkirjaan, jollei tässä pöytäkirjassa toisin määrätä.

3. Tämän pöytäkirjan 5 artiklan mukaisesti rangaistaviksi säädetyt teot katsotaan yleissopimuksen mukaisiksi rikoksiksi.

Bearing in mind the principle of equal rights and self-determination of peoples, as enshrined in the Charter of the United Nations and the Declaration on Principles of International Law concerning Friendly Relations and Cooperation among States in accordance with the Charter of the United Nations,

Convinced that supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime with an international instrument against the illicit manufacturing of and trafficking in firearms, their parts and components and ammunition will be useful in preventing and combating those crimes,

Have agreed as follows:

I. GENERAL PROVISIONS

Article 1

Relation with the United Nations Convention against Transnational Organized Crime

1. This Protocol supplements the United Nations Convention against Transnational Organized Crime. It shall be interpreted together with the Convention.

2. The provisions of the Convention shall apply, *mutatis mutandis*, to this Protocol unless otherwise provided herein.

3. The offences established in accordance with article 5 of this Protocol shall be regarded as offences established in accordance with the Convention.

2 artikla

Tarkoitus

Tämän pöytäkirjan tarkoituksena on edistää, helpottaa ja vahvistaa sopimusvaltioiden välistä yhteistyötä ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden laittoman valmistuksen ja kaupan torjumiseksi, vastustamiseksi ja lopettamiseksi.

Article 2

Statement of purpose

The purpose of this Protocol is to promote, facilitate and strengthen cooperation among States Parties in order to prevent, combat and eradicate the illicit manufacturing of and trafficking in firearms, their parts and components and ammunition.

3 artikla

Käsitteiden käyttö

Tässä pöytäkirjassa:

a) ”ampuma-ase” tarkoittaa kannettavaa piipulla varustettua asetta, jolla voidaan räjähdyspaineen avulla ampua hauleja, luoteja tai muita ammuksia, ja joka on tarkoitettu niiden ampumiseen tai joka voidaan muuntaa ampumakelpoiseksi, mutta ei kuitenkaan asehistoriallisesti arvokkaita vanhoja ampuma-aseita tai niiden jäljitelmiä. Asehistoriallisesti arvokkaat vanhat ampuma-aseet ja niiden jäljitelmät määritellään kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Asehistoriallisesti arvokkailla vanhoilla ampuma-aseilla ei missään tapauksessa kuitenkaan tarkoiteta ampuma-aseita, jotka on valmistettu vuoden 1899 jälkeen;

b) ”osat ja komponentit” tarkoittavat mitä tahansa osia tai varaosia, jotka on tarkoitettu nimenomaan ampuma-aseeseen ja ovat oleellisia sen toiminnan kannalta, mukaan luettuina piiput, lukon kehykset tai rungot, luistit tai sylinterit ja lukot tai sulkukappaleet sekä laitteet, jotka on tarkoitettu vaimentamaan ampuma-aseen laukaus tai on muunnettu vaimentajaksi;

c) ”ampumatarvikkeet” tarkoittavat kokonaisia patruunoita tai niiden osia, mukaan luettuina hylsyt, nallit, ruuti, luodit ja muut ammuksot, joita käytetään ampuma-aseissa edellyttäen kuitenkin, että näitä komponentteja varten vaaditaan erillinen lupa sopi-

Article 3

Use of terms

For the purposes of this Protocol:

(a) Firearm” shall mean any portable barrelled weapon that expels, is designed to expel or may be readily converted to expel a shot, bullet or projectile by the action of an explosive, excluding antique firearms or their replicas. Antique firearms and their replicas shall be defined in accordance with domestic law. In no case, however, shall antique firearms include firearms manufactured after 1899;

(b) “Parts and components” shall mean any element or replacement element specifically designed for a firearm and essential to its operation, including a barrel, frame or receiver, slide or cylinder, bolt or breech block, and any device designed or adapted to diminish the sound caused by firing a firearm;

(c) Ammunition” shall mean the complete round or its components, including cartridge cases, primers, propellant powder, bullets or projectiles, that are used in a firearm, provided that those components are themselves subject to authorization in the

musvaltiossa;

d) ”laiton valmistaminen” tarkoittaa ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien tai ampumatarvikkeiden valmistamista tai kokoamista:

i) sellaisista osista ja komponenteista, jotka on kaupattu laittomasti;

ii) ilman sen sopimusvaltion toimivaltaisen viranomaisen myöntämää lupaa, jossa ne valmistetaan tai kootaan;

iii) ilman että ampuma-aseet merkitään niiden valmistusjankohdalla tämän pöytäkirjan 8 artiklan mukaisesti.

Ampuma-aseiden osien ja komponenttien valmistamiseen tarvittavat luvat myönnetään kansallisen lainsäädännön mukaisesti;

e) ”laiton kauppa” tarkoittaa ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden tuontia, vientiä, hankintaa, myyntiä, toimitusta, kuljetusta tai siirtoa yhden sopimusvaltion alueelta tai sen kautta toisen sopimusvaltion alueelle, jos joku asianomaisista sopimusvaltioista ei ole antanut siihen lupaa tämän pöytäkirjan määräysten mukaisesti taikka jos ampuma-aseita ei ole merkitty tämän pöytäkirjan 8 artiklan mukaisesti;

f) ”jäljittäminen” tarkoittaa valmistajalta ostajalle päätyvien ampuma-aseiden ja mahdollisuuksien mukaan niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden järjestelmällistä jäljittämistä tarkoituksessa avustaa sopimusvaltioiden toimivaltaisia viranomaisia esineiden laittoman valmistuksen ja kaupan havaitsemisessa, tutkinnassa ja analysoinnissa.

4 artikla

Soveltamisala

1. Jollei tässä pöytäkirjassa toisin määrätä, pöytäkirjaa sovelletaan ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden laittoman valmistuksen ja kaupan torjumiseen sekä tämän pöytäkirjan 5 artiklan mukaisesti rangaistaviksi säädettyjen rikosten tutkintaan ja niitä koskeviin syytöksiin silloin kun rikos on luonteeltaan kansainvälinen ja siihen on

respective State Party;

(d) “Illicit manufacturing” shall mean the manufacturing or assembly of firearms, their parts and components or ammunition:

(i) From parts and components illicitly trafficked;

(ii) Without a licence or authorization from a competent authority of the State Party where the manufacture or assembly takes place; or

(iii) Without marking the firearms at the time of manufacture, in accordance with article 8 of this Protocol;

Licensing or authorization of the manufacture of parts and components shall be in accordance with domestic law;

(e) “Illicit trafficking” shall mean the import, export, acquisition, sale, delivery, movement or transfer of firearms, their parts and components and ammunition from or across the territory of one State Party to that of another State Party if any one of the States Parties concerned does not authorize it in accordance with the terms of this Protocol or if the firearms are not marked in accordance with article 8 of this Protocol;

f) “Tracing” shall mean the systematic tracking of firearms and, where possible, their parts and components and ammunition from manufacturer to purchaser for the purpose of assisting the competent authorities of States Parties in detecting, investigating and analysing illicit manufacturing and illicit trafficking.

Article 4

Scope of application

1. This Protocol shall apply, except as otherwise stated herein, to the prevention of illicit manufacturing of and trafficking in firearms, their parts and components and ammunition and to the investigation and prosecution of offences established in accordance with article 5 of this Protocol where those offences are transnational in nature and involve an organized criminal

osallisena järjestäytynyt rikollisryhmä.

2. Tätä pöytäkirjaa ei sovelleta valtioiden välisiin asekauppoihin tai aseiden siirtoihin silloin kun sen soveltaminen haittaisi sopimusvaltion oikeutta ryhtyä toimenpiteisiin kansallisen turvallisuuden ylläpitämiseksi Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan mukaisesti.

5 artikla

Rikosten säätäminen rangaistaviksi teoiksi

1. Kukin sopimuspuoli ryhtyy tarvittaviin lainsäädännöllisiin ja muihin toimenpiteisiin säätääkseen seuraavan toiminnan rangaistavaksi, kun se on tahallista:

a) ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden laitton valmistaminen;

b) ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden laitton kauppa;

c) tämän pöytäkirjan 8 artiklan edellyttämien merkintöjen väärentäminen tai laitton hävittäminen, poistaminen tai muuttaminen.

2. Kukin sopimusvaltio ryhtyy myös tarvittaviin lainsäädännöllisiin ja muihin toimenpiteisiin säätääkseen seuraavan toiminnan rangaistavaksi:

a) tämän artiklan 1 kohdan mukaisesti rangaistavaksi teoksi säädetyn rikoksen yrityksen ja osallisuuden sellaisen rikoksen tekemiseen rikoskumppanina, jollei kyseisen sopimusvaltion oikeusjärjestelmän peruskäsitteistä muuta johdu; ja

b) tämän artiklan 1 kohdan mukaisesti rangaistavaksi teoksi säädetyn rikoksen järjestäminen, ohjaaminen, avustaminen, edistäminen, helpottaminen tai neuvominen.

6 artikla

Menetetyksi tuomitseminen, takavarikko ja omaisuuden käytöstä määrääminen

1. Sopimusvaltiot ryhtyvät, niin suuressa määrin kuin se on niiden kansallisten oikeusjärjestelmien mukaan mahdollista, tarvittaviin toimenpiteisiin mahdollistaakseen

group.

2. This Protocol shall not apply to state-to-state transactions or to state transfers in cases where the application of the Protocol would prejudice the right of a State Party to take action in the interest of national security consistent with the Charter of the United Nations.

Article 5

Criminalization

1. Each State Party shall adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences the following conduct, when committed intentionally:

(a) Illicit manufacturing of firearms, their parts and components and ammunition;

(b) Illicit trafficking in firearms, their parts and components and ammunition;

(c) Falsifying or illicitly obliterating, removing or altering the marking(s) on firearms required by article 8 of this Protocol.

2. Each State Party shall also adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences the following conduct:

(a) Subject to the basic concepts of its legal system, attempting to commit or participating as an accomplice in an offence established in accordance with paragraph 1 of this article; and

(b) Organizing, directing, aiding, abetting, facilitating or counselling the commission of an offence established in accordance with paragraph 1 of this article.

Article 6

Confiscation, seizure and disposal

1. Without prejudice to article 12 of the Convention, States Parties shall adopt, to the greatest extent possible within their domestic legal systems, such measures as may

laittomasti valmistettujen tai kaupattujen ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden menetyksi tuomitsemisen, sanotun kuitenkin rajoittamatta yleissopimuksen 12 artiklan soveltamista.

2. Sopimusvaltiot ryhtyvät kansallisten oikeusjärjestelmiensä mukaisesti tarvittaviin toimenpiteisiin estääkseen laittomasti valmistettujen ja kaupattujen ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden joutumisen sellaisten henkilöiden käsiin, joilla ei ole lupaa niiden hallussapitoon, takavarikoimalla ja tuhoamalla tällaisia ampuma-aseita, niiden osia ja komponentteja ja ampumatarvikkeita, jolle niiden muuhun käyttötarkoitukseen ole annettu virallista lupaa edellyttäen kuitenkin, että ampuma-aseet on merkitty ja näiden aseiden ja ampumatarvikkeiden käyttötarkoitus on ennalta rekisteröity.

II. EHKÄISEVÄT TOIMENPITEET

7 artikla

Tietojen säilyttäminen

Kukin sopimusvaltio varmistaa, että ampuma-aseisiin sekä mahdollisuuksien mukaan tarvittaessa niiden osiin ja komponentteihin ja ampumatarvikkeisiin liittyvät tiedot, jotka ovat tarpeen laittomasti valmistettujen tai kaupattujen esineiden jäljittämiseksi ja tunnistamiseksi sekä niiden laittoman valmistuksen ja kaupan torjumiseksi ja havaitsemiseksi, säilytetään vähintään kymmenen vuoden ajan. Säilytettävien tietojen tulee sisältää:

a) tämän pöytäkirjan 8 artiklan edellyttämät asianmukaiset merkinnät;

b) ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden kansainvälisessä kaupassa vaadittavien lupien myöntämispäivä ja voimassaolon päättämispäivä, esineiden lähtö- ja määräämää, kauttakuljetusmaat ja tarvittaessa loppukäyttäjä sekä esineiden kuvaus ja määrä.

be necessary to enable confiscation of firearms, their parts and components and ammunition that have been illicitly manufactured or trafficked.

2. States Parties shall adopt, within their domestic legal systems, such measures as may be necessary to prevent illicitly manufactured and trafficked firearms, parts and components and ammunition from falling into the hands of unauthorized persons by seizing and destroying such firearms, their parts and components and ammunition unless other disposal has been officially authorized, provided that the firearms have been marked and the methods of disposal of those firearms and ammunition have been recorded

II. PREVENTION

Article 7

Record-keeping

Each State Party shall ensure the maintenance, for not less than ten years, of information in relation to firearms and, where appropriate and feasible, their parts and components and ammunition that is necessary to trace and identify those firearms and, where appropriate and feasible, their parts and components and ammunition which are illicitly manufactured or trafficked and to prevent and detect such activities. Such information shall include:

(a) The appropriate markings required by article 8 of this Protocol;

(b) In cases involving international transactions in firearms, their parts and components and ammunition, the issuance and expiration dates of the appropriate licences or authorizations, the country of export, the country of import, the transit countries, where appropriate, and the final recipient and the description and quantity of the articles.

8 artikla

Ampuma-aseiden merkitseminen

1. Kunkin ampuma-aseen tunnistamista ja jäljittämistä varten sopimusvaltiot:

a) vaativat kyseisen ampuma-aseen valmistusajankohtana joko aseeseen yksilöivän merkinnän, josta ilmenee valmistajan nimi, valmistusmaa tai -paikka ja aseeseen sarjanumero, tai käyttävät vaihtoehtoisesti aseeseen yksilöivää käyttäjäystävällistä merkintätapaa, joka koostuu yksinkertaisista geometrisista symboleista ja numero- tai kirjainkoodista, siten, että aseeseen valmistusmaa on kaikkien valtioiden tunnistettavissa;

b) vaativat maahan tuotuihin ampuma-aseisiin merkinnän, josta ilmenee aseeseen maahan tuonut sopimusvaltio ja mahdollisuuksien mukaan aseeseen tuontivuosi ja aseeseen yksilöivä tunnistus, jos aseeseen ei ennestään ole sitä yksilöivää tunnistusmerkintää, ja joiden merkintöjen avulla sopimusvaltion viranomaiset pystyvät jäljittämään kyseisen ampuma-aseen, edellä mainitun kuitenkaan koskematta ampuma-aseiden väliaikaista tuontia valvottua laillista käyttötarkoitusta varten;

c) varmistavat silloin, kun ampuma-aseita siirretään valtion varastoista pysyvää yksityistä käyttötarkoitusta varten, että aseet on merkitty asianmukaisella yksilöivällä tavalla, jonka avulla sopimusvaltio on tunnistettavissa.

2. Sopimusvaltiot kannustavat ampuma-aseteollisuutta kehittämään menetelmiä, joilla estetään merkintöjen poistaminen tai muuttaminen.

9 artikla

Ampuma-aseiden ampumakelvottomaksi tekeminen

Sopimusvaltio, joka ei kansallisen lain-säädäntönsä mukaan pidä deaktivoitua ampuma-asetta ampuma-aseena, ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin, mukaan luettuna tarvittaessa tiettyjen rikosten säätäminen ran-

Article 8

Marking of firearms

1. For the purpose of identifying and tracing each firearm, States Parties shall:

(a) At the time of manufacture of each firearm, either require unique marking providing the name of the manufacturer, the country or place of manufacture and the serial number, or maintain any alternative unique user-friendly marking with simple geometric symbols in combination with a numeric and/or alphanumeric code, permitting ready identification by all States of the country of manufacture;

(b) Require appropriate simple marking on each imported firearm, permitting identification of the country of import and, where possible, the year of import and enabling the competent authorities of that country to trace the firearm, and a unique marking, if the firearm does not bear such a marking. The requirements of this subparagraph need not be applied to temporary imports of firearms for verifiable lawful purposes;

(c) Ensure, at the time of transfer of a firearm from government stocks to permanent civilian use, the appropriate unique marking permitting identification by all States Parties of the transferring country.

2. States Parties shall encourage the firearms manufacturing industry to develop measures against the removal or alteration of markings

Article 9

Deactivation of firearms

A State Party that does not recognize a deactivated firearm as a firearm in accordance with its domestic law shall take the necessary measures, including the establishment of specific offences if appropriate,

gaistaviksi teoiksi, ehkäistäkseen deaktivoitujen ampuma-aseiden muuntamisen uudelleen ampumakelpoisiksi, seuraavien yleisten deaktivoitua koskevien periaatteiden mukaisesti:

a) kaikki deaktivoitujen ampuma-aseiden toiminnan kannalta oleelliset osat tulee tehdä pysyvästi toimintakelvottomiksi siten, ettei niitä voida poistaa, asentaa uudelleen tai muuttaa tarkoituksena tehdä ampuma-aseesta uudelleen ampumakelpoinen;

b) tarvittaessa tulee ottaa käyttöön järjestelmä, jonka mukaisesti toimivaltaiset viranomaiset varmentavat ampuma-aseiden ampumakelvottomuuden sen varmistamiseksi, että ampuma-ase on siihen tehtyjen muutosten seurauksena pysyvästi ampumakelvoton;

c) toimivaltaisten viranomaisten suorittaman varmentamisen yhteydessä annetaan todistus tai tehdään rekisterimerkintä siitä, että ampuma-ase on tehty ampumakelvottomaksi, tai tehdään aseeseen sitä tarkoittava selvästi näkyvä merkintä.

10 artikla

Ampuma-aseiden vientiin, tuontiin ja kauttakuljetukseen liittyviä lupajärjestelmiä koskevat yleiset vaatimukset

1. Kukin sopimusvaltio ottaa käyttöön tehokkaan ampuma-aseiden vientiin ja tuontiin sekä niiden muiden valtioiden kautta tapahtuviin kuljetuksiin liittyvän lupajärjestelmän tai pitää yllä sellaista järjestelmää ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden siirtoa varten.

2. Ennen vientiluvan myöntämistä ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden kuljetusta varten kukin sopimusvaltio varmistaa, että:

a) määrää on myöntänyt tuontiluvan, ja

b) kauttakuljetusvaltiot ovat antaneet ennen kuljetusta vähintään kirjallisen ilmoituksen siitä, etteivät ne vastusta kauttakuljetusta, tämän rajoittamatta kuitenkaan sisämaavaltioiden oikeudet turvaavien kahden-

to prevent the illicit reactivation of deactivated firearms, consistent with the following general principles of deactivation:

(a) All essential parts of a deactivated firearm are to be rendered permanently inoperable and incapable of removal, replacement or modification in a manner that would permit the firearm to be reactivated in any way;

(b) Arrangements are to be made for deactivation measures to be verified, where appropriate, by a competent authority to ensure that the modifications made to a firearm render it permanently inoperable;

(c) Verification by a competent authority is to include a certificate or record attesting to the deactivation of the firearm or a clearly visible mark to that effect stamped on the firearm.

Article 10

General requirements for export, import and transit licensing or authorization systems

1. Each State Party shall establish or maintain an effective system of export and import licensing or authorization, as well as of measures on international transit, for the transfer of firearms, their parts and components and ammunition.

2. Before issuing export licences or authorizations for shipments of firearms, their parts and components and ammunition, each State Party shall verify:

(a) That the importing States have issued import licences or authorizations; and

(b) That, without prejudice to bilateral or multilateral agreements or arrangements favouring landlocked States, the transit States have, at a minimum, given notice in writing, prior to shipment, that they have no ob-

tai monenvälisten sopimusten tai järjestelyjen soveltamista.

3. Vienti- ja tuontilupien tai niiden liitteenä olevien asiakirjojen tulee sisältää vähintään tiedot luvan myöntämispaikasta ja – ajankohdasta, luvan viimeisestä voimassaolopäivästä, lähtömaasta, määrämaasta, loppukäyttäjistä sekä ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien ja ampumatarvikkeiden tyypistä ja määrästä sekä kauttakuljetuksen osalta kauttakuljetusvaltioista. Vientilupiin sisältyvät tiedot tulee toimittaa ennakkolta kauttakuljetusvaltioille.

4. Esineiden viennin määrämaana oleva sopimusvaltio ilmoittaa pyynnöstä lähtömaana olevalle sopimusvaltiolle, kun se on vastaanottanut ampuma-aseita, niiden osia ja komponentteja sekä ampumatarvikkeita sisältävän kuljetuksen.

5. Kukin sopimusvaltio ryhtyy käytettävissä olevin keinoin tarvittaviin toimenpiteisiin varmistaakseen lupamenettelyjen varmuuden sekä lupa-asiakirjojen oikeellisuuden ja pätevyyden.

6. Sopimusvaltiot voivat ottaa käyttöön yksinkertaistettuja menettelyjä ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden väliaikaiselle viennille, tuonnille ja kauttakuljetukselle valvottua laillista käyttötarkoitusta kuten metsästystä, urheiluammuntaa, arvonmääritystä, asennettelyä tai korjausta varten.

11 artikla

Varmuustoimenpiteet ja ehkäisevät toimenpiteet

Pyrkäksään havaitsemaan ja torjumaan ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden varkauksia, katoamisia sekä laitonta muuntamista, valmistusta ja kauppaa, kukin sopimusvaltio ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin:

a) vaatiakseen, että ampuma-aseisiin, niiden osiin ja komponentteihin sekä ampumatarvikkeisiin kohdistetaan varmuustoimenpiteitä niiden valmistuksen, tuonnin, vien-

jection to the transit.

3. The export and import licence or authorization and accompanying documentation together shall contain information that, at a minimum, shall include the place and the date of issuance, the date of expiration, the country of export, the country of import, the final recipient, a description and the quantity of the firearms, their parts and components and ammunition and, whenever there is transit, the countries of transit. The information contained in the import licence must be provided in advance to the transit States.

4. The importing State Party shall, upon request, inform the exporting State Party of the receipt of the dispatched shipment of firearms, their parts and components or ammunition.

5. Each State Party shall, within available means, take such measures as may be necessary to ensure that licensing or authorization procedures are secure and that the authenticity of licensing or authorization documents can be verified or validated.

6. States Parties may adopt simplified procedures for the temporary import and export and the transit of firearms, their parts and components and ammunition for verifiable lawful purposes such as hunting, sport shooting, evaluation, exhibitions or repairs.

Article 11

Security and preventive measures

In an effort to detect, prevent and eliminate the theft, loss or diversion of, as well as the illicit manufacturing of and trafficking in, firearms, their parts and components and ammunition, each State Party shall take appropriate measures:

(a) To require the security of firearms, their parts and components and ammunition at the time of manufacture, import, export and transit through its territory; and

nin ja sopimusvaltion kautta tapahtuvan kuljetuksen aikana; ja

b) lisätäkseen viennin, tuonnin ja kautta-kuljetuksen valvonnan ja tarvittaessa raja-valvonnan tehokkuutta sekä poliisi- ja tulliviranomaisten rajan yli tapahtuvan yhteistyön tehokkuutta.

12 artikla

Tietojenvaihto

1. Rajoittamatta yleissopimuksen 27 ja 28 artiklan soveltamista, sopimusvaltiot vaihtavat keskenään kansallisten oikeus- ja hallintojärjestelmien mukaisesti asiaan liittyviä tapauskohtaisia tietoja, jotka koskevat muun muassa ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden luvan nojalla toimintaa harjoittavia valmistajia, välittäjiä, tuojia, viejiä ja mahdollisuuksien mukaan rahdinkuljettajia.

2. Rajoittamatta yleissopimuksen 27 ja 28 artiklan soveltamista, sopimusvaltiot vaihtavat keskenään kansallisten oikeus- ja hallintojärjestelmiensä mukaisesti muun muassa seuraaviin asioihin liittyviä tietoja:

a) järjestäytyneet rikollisryhmät, joiden tiedetään tai epäillä olevan osallisina ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden laittomaan valmistukseen tai kauppaan;

b) ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden laittomassa valmistuksessa tai kaupassa käytetyt kätkemismenetelmät sekä niiden havaitsemiskeinot;

c) keinot ja menetelmät, lähtö- ja määräpaikat sekä kuljetusreitit, joita ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden laittomaan kauppaan osallistuvat järjestäytyneet rikollisryhmät tavallisesti käyttävät; ja

d) ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden laittoman valmistuksen ja kaupan torjumiseen liittyvät lainsäädännölliset kokemukset, käytännöt ja toimenpiteet.

3. Sopimusvaltiot toimittavat tarvittaessa toisilleen tai jakavat keskenään asiaan liittyviä tieteellisiä ja teknologisia tietoja, jotka

(b) To increase the effectiveness of import, export and transit controls, including, where appropriate, border controls, and of police and customs transborder cooperation

Article 12

Information

1. Without prejudice to articles 27 and 28 of the Convention, States Parties shall exchange among themselves, consistent with their respective domestic legal and administrative systems, relevant case-specific information on matters such as authorized producers, dealers, importers, exporters and, whenever possible, carriers of firearms, their parts and components and ammunition.

2. Without prejudice to articles 27 and 28 of the Convention, States Parties shall exchange among themselves, consistent with their respective domestic legal and administrative systems, relevant information on matters such as:

(a) Organized criminal groups known to take part or suspected of taking part in the illicit manufacturing of or trafficking in firearms, their parts and components and ammunition;

(b) The means of concealment used in the illicit manufacturing of or trafficking in firearms, their parts and components and ammunition and ways of detecting them;

(c) Methods and means, points of dispatch and destination and routes customarily used by organized criminal groups engaged in illicit trafficking in firearms, their parts and components and ammunition; and

(d) Legislative experiences and practices and measures to prevent, combat and eradicate the illicit manufacturing of and trafficking in firearms, their parts and components and ammunition.

3. States Parties shall provide to or share with each other, as appropriate, relevant scientific and technological information

ovat hyödyllisiä lainvalvontaviranomaisille, edistääkseen toistensa valmiutta torjua, havaita ja tutkia ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden laitonta valmistusta ja kauppaa sekä valmiutta ryhtyä tällaiseen laittomaan toimintaan osallisena olevia henkilöitä koskeviin syytöksiin.

4. Sopimusvaltiot tekevät yhteistyötä jäljittääkseen mahdollisesti laittomasti valmistettuja tai kaupattuja ampuma-aseita, niiden osia ja komponentteja sekä ampumatarvikkeita, ja vastaavat tällaisen yhteistyön puitteissa viipymättä virka-apupyntöihin, jotka koskevat laittomasti valmistettujen tai kaupattujen ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden jäljittämistä.

5. Kukin sopimuspuoli takaa toiselta sopimusvaltiolta tämän artiklan mukaisesti vastaanottamiensa tietojen salassapidon ja noudattaa niiden käyttöön mahdollisesti liittyviä rajoituksia, mukaan lukien liiketoi- miin liittyvät omistusta koskevat tiedot, jos tiedot antava sopimusvaltio sitä pyytää, ja jollei sen oikeusjärjestelmän peruskäsitteistä tai kansainvälisistä sopimuksista muuta johdu. Jos tietojen salassapito ei ole mahdollista, tiedot toimitaneelle sopimusvaltiolle ilmoitetaan tästä ennen tietojen paljastamista.

13 artikla

Yhteistyö

1. Sopimusvaltiot tekevät kahdenvälistä, alueellista ja kansainvälistä yhteistyötä ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden laittoman valmistuksen ja kaupan torjumiseksi, vastustamiseksi ja lopettamiseksi.

2. Kukin sopimusvaltio nimeää kansallisen organisaation tai yksittäisen yhteyshenkilön, joka toimii sen ja muiden sopimusvaltioiden välisenä yhteyspisteenä tämän pöytäkirjan soveltamisalaan liittyvissä asioissa, sanotun kuitenkin rajoittamatta yleissopimuksen 18 artiklan 13 kappaleen soveltamista.

3. Sopimusvaltiot pyrkivät saamaan tukea ampuma-aseiden, niiden osien ja kompo-

useful to law enforcement authorities in order to enhance each other's abilities to prevent, detect and investigate the illicit manufacturing of and trafficking in firearms, their parts and components and ammunition and to prosecute the persons involved in those illicit activities.

4. States Parties shall cooperate in the tracing of firearms, their parts and components and ammunition that may have been illicitly manufactured or trafficked. Such cooperation shall include the provision of prompt responses to requests for assistance in tracing such firearms, their parts and components and ammunition, within available means.

5. Subject to the basic concepts of its legal system or any international agreements, each State Party shall guarantee the confidentiality of and comply with any restrictions on the use of information that it receives from another State Party pursuant to this article, including proprietary information pertaining to commercial transactions, if requested to do so by the State Party providing the information. If such confidentiality cannot be maintained, the State Party that provided the information shall be notified prior to its disclosure.

Article 13

Cooperation

1. States Parties shall cooperate at the bilateral, regional and international levels to prevent, combat and eradicate the illicit manufacturing of and trafficking in firearms, their parts and components and ammunition.

2. Without prejudice to article 18, paragraph 13, of the Convention, each State Party shall identify a national body or a single point of contact to act as liaison between it and other States Parties on matters relating to this Protocol.

3. States Parties shall seek the support and cooperation of manufacturers, dealers, im-

nenttien sekä ampumatarvikkeiden valmistajilta, kauppiailta, tuojilta, viejiltä, välittäjiltä sekä kaupallista toimintaa harjoittavilta rahdinkuljettajilta, ja toimimaan näiden kanssa yhteistyössä torjuakseen ja havaitakseen tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettua laitonta toimintaa.

14 artikla

Koulutus ja tekninen apu

Sopimusvaltiot toimivat tarvittaessa yhteistyössä keskenään ja toimivaltaisten kansainvälisten järjestöjen kanssa varmistaakseen, että sopimusvaltiot voivat pyynnöstä saada tarvittavaa koulutusta ja teknistä apua, jonka avulla ne voivat lisätä valmiuttaan torjua ja vastustaa ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden laitonta valmistusta ja kauppaa, mukaan luettuina tekninen, taloudellinen ja aineellinen apu yleissopimuksen 29 ja 30 artiklan mukaisia tarkoituksia varten.

15 artikla

Asevälittäjät ja aseiden välitys

1. Torjuakseen ja vastustaakseen ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden laitonta valmistusta ja kauppaa, sopimusvaltiot harkitsevat asevälitykseen osallistuvien henkilöiden toimintaa sääntelevän järjestelmän käyttöönottoa, jos niillä ei vielä ole sellaista. Tällainen järjestelmä voisi sisältää esimerkiksi yhden tai useamman seuraavista toimenpiteistä:

- a) sopimusvaltion alueella toimivien asevälittäjien rekisteröitymisen vaatiminen;
- b) asevälitystoiminnan luvanvaraistaminen tai muu auktorisointi; tai
- c) asekauppaan osallistuneiden asevälittäjien nimien ja toimipaikkojen paljastamisen edellyttäminen asekauppoja koskevissa tuonti- ja vientiluvissa tai niiden liiteasiakirjoissa.

porters, exporters, brokers and commercial carriers of firearms, their parts and components and ammunition to prevent and detect the illicit activities referred to in paragraph 1 of this article.

Article 14

Training and technical assistance

States Parties shall cooperate with each other and with relevant international organizations, as appropriate, so that States Parties may receive, upon request, the training and technical assistance necessary to enhance their ability to prevent, combat and eradicate the illicit manufacturing of and trafficking in firearms, their parts and components and ammunition, including technical, financial and material assistance in those matters identified in articles 29 and 30 of the Convention.

Article 15

Brokers and brokering

1. With a view to preventing and combating illicit manufacturing of and trafficking in firearms, their parts and components and ammunition, States Parties that have not yet done so shall consider establishing a system for regulating the activities of those who engage in brokering. Such a system could include one or more measures such as:

- (a) Requiring registration of brokers operating within their territory;
- (b) Requiring licensing or authorization of brokering; or
- (c) Requiring disclosure on import and export licences or authorizations, or accompanying documents, of the names and locations of brokers involved in the transaction.

2. Sopimusvaltioita, jotka ovat ottaneet käyttöön tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettua asevälityksen lupajärjestelmän, kannustetaan vaihtamaan tietoja asevälittäjistä ja aseiden välitystoiminnasta tämän pöytäkirjan 12 artiklan mukaisen tietojenvaihdon yhteydessä ja säilyttämään tietoja asevälittäjistä ja aseiden välitystoiminnasta tämän pöytäkirjan 7 artiklan mukaisesti.

2. States Parties that have established a system of authorization regarding brokering as set forth in paragraph 1 of this article are encouraged to include information on brokers and brokering in their exchanges of information under article 12 of this Protocol and to retain records regarding brokers and brokering in accordance with article 7 of this Protocol.

III. LOPPUMÄÄRÄYKSET

16 artikla

Erimielisyyksien ratkaiseminen

1. Sopimusvaltiot pyrkivät ratkaisemaan tämän pöytäkirjan tulkintaa tai soveltamista koskevat riidat neuvottelemalla.

2. Kahden tai useamman sopimusvaltion välinen tämän pöytäkirjan tulkintaa tai soveltamista koskeva riita, jota ei voida ratkaista neuvottelemalla kohtuullisessa ajassa, saatetaan yhden tällaisen sopimusvaltion pyynnöstä välimiesmenettelyyn. Jos sopimusvaltiot eivät ole onnistuneet sopimaan välimiesmenettelyn järjestämisestä kuuden kuukauden kuluttua välimiesmenettelyä koskevan pyynnön esittämisestä, mikä tahansa näistä sopimusvaltioista voi saattaa riidan Kansainvälisen tuomioistuimen ratkaistavaksi esittämällä sitä koskevan pyynnön tuomioistuimen perussäännön mukaisesti.

3. Kukin sopimusvaltio voi allekirjoittaessaan, ratifioidessaan tai hyväksyessään tämän pöytäkirjan tai liittyessään siihen selittää, ettei se katso tämän artiklan 2 kohdan sitovan itseään. Tämän artiklan 2 kohta ei sido muita sopimusvaltioita tällaisen varauksen tehneisiin sopimusvaltioihin nähden.

4. Sopimusvaltio, joka on tehnyt tämän artiklan 3 kohdan mukaisen varauksen, voi peruuttaa sen milloin tahansa ilmoittamalla asiasta Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerille.

III.FINAL PROVISIONS

Article 16

Settlement of disputes

1. States Parties shall endeavour to settle disputes concerning the interpretation or application of this Protocol through negotiation.

2. Any dispute between two or more States Parties concerning the interpretation or application of this Protocol that cannot be settled through negotiation within a reasonable time shall, at the request of one of those States Parties, be submitted to arbitration. If, six months after the date of the request for arbitration, those States Parties are unable to agree on the organization of the arbitration, any one of those States Parties may refer the dispute to the International Court of Justice by request in accordance with the Statute of the Court.

3. Each State Party may, at the time of signature, ratification, acceptance or approval of or accession to this Protocol, declare that it does not consider itself bound by paragraph 2 of this article. The other States Parties shall not be bound by paragraph 2 of this article with respect to any State Party that has made such a reservation.

4. Any State Party that has made a reservation in accordance with paragraph 3 of this article may at any time withdraw that reservation by notification to the Secretary-General of the United Nations.

17 artikla

Allekirjoitus, ratifiointi, hyväksyminen ja liittyminen

1. Tämä pöytäkirja on avoinna allekirjoitusta varten kaikille valtioille Yhdistyneiden Kansakuntien päämajassa New Yorkissa sen yleiskokouksessa tapahtuvaa hyväksymistä seuraavasta kolmannestakymmenennestä päivästä alkaen 12 päivään joulukuuta 2002 saakka.

2. Tämä pöytäkirja on myös avoinna allekirjoitusta varten alueellisille taloudellisen yhdentymisen järjestöille edellyttäen kuitenkin, että vähintään yksi tällaisen järjestön jäsenvaltio on allekirjoittanut tämän pöytäkirjan tämän artiklan 1 kohdan mukaisesti.

3. Tämä pöytäkirja on ratifioitava tai hyväksyttävä. Ratifioimis- tai hyväksymisasiakirjat talletetaan Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin huostaan. Alueellinen taloudellisen yhdentymisen järjestö voi tallettaa ratifioimis- tai hyväksymisasiakirjansa, jos vähintään yksi sen jäsenvaltioista on tehnyt samoin. Kyseisessä ratifioimis- tai hyväksymisasiakirjassa alueellinen taloudellisen yhdentymisen järjestö antaa selityksen, josta ilmenee sen toimivalta tämän pöytäkirjan soveltamisalaan kuuluvissa asioissa. Kyseinen järjestö ilmoittaa tallettajalle myös kaikista oleellisista muutoksista toimivaltansa laajuudessa.

4. Tämä pöytäkirja on avoinna liittymistä varten valtioille ja sellaisille alueellisille taloudellisen yhdentymisen järjestöille, joiden jäsenvaltioista vähintään yksi on tämän pöytäkirjan sopimusvaltio. Liittymisasiakirjat talletetaan Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin huostaan. Liittyessään pöytäkirjaan alueellinen taloudellisen yhdentymisen järjestö antaa selityksen, josta ilmenee sen toimivalta tämän pöytäkirjan soveltamisalaan kuuluvissa asioissa. Kyseinen järjestö ilmoittaa tallettajalle myös kaikista oleellisista muutoksista toimivaltansa laajuudessa.

Article 17

Signature, ratification, acceptance, approval and accession

1. This Protocol shall be open to all States for signature at United Nations Headquarters in New York from the thirtieth day after its adoption by the General Assembly until 12 December 2002.

2. This Protocol shall also be open for signature by regional economic integration organizations provided that at least one member State of such organization has signed this Protocol in accordance with paragraph 1 of this article.

3. This Protocol is subject to ratification, acceptance or approval. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations. A regional economic integration organization may deposit its instrument of ratification, acceptance or approval if at least one of its member States has done likewise. In that instrument of ratification, acceptance or approval, such organization shall declare the extent of its competence with respect to the matters governed by this Protocol. Such organization shall also inform the depositary of any relevant modification in the extent of its competence.

4. This Protocol is open for accession by any State or any regional economic integration organization of which at least one member State is a Party to this Protocol. Instruments of accession shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations. At the time of its accession, a regional economic integration organization shall declare the extent of its competence with respect to matters governed by this Protocol. Such organization shall also inform the depositary of any relevant modification in the extent of its competence.

18 artikla

Voimaantulo

1. Tämä pöytäkirja tulee voimaan yhdeksäntenäkymmenentenä päivänä sen päivän jälkeen, jona neljäskymmenes ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymisasiakirja on talletettu, kuitenkin siten, että pöytäkirja ei tule voimaan ennen yleissopimuksen voimaantuloa. Tämän kappaleen soveltamista varten alueellisen taloudellisen yhdentymisen järjestön tallettamaa asiakirjaa ei lasketa erikseen kyseisen järjestön jäsenvaltioiden tallettamien asiakirjojen lisäksi.

2. Kunkin sellaisen valtion tai alueellisen taloudellisen yhdentymisen järjestön osalta, joka ratifioi tai hyväksyy tämän pöytäkirjan tai liittyy siihen sen jälkeen, kun neljäskymmenes sitä tarkoittava asiakirja on talletettu, tämä pöytäkirja tulee voimaan kolmantenäkymmenentenä päivänä sen päivän jälkeen, jona kyseinen valtio tai järjestö on tallettanut asiakirjansa, tai sinä päivänä, jona tämä pöytäkirja tulee tämän artiklan 1 kohdan mukaisesti voimaan, sen mukaan kumpi ajankohdista on myöhempi.

19 artikla

Ampuma-asepöytäkirjan muuttaminen

1. Sen jälkeen kun tämän pöytäkirjan voimaantulosta on kulunut viisi vuotta, pöytäkirjan sopimusvaltio voi ehdottaa muutosta ja toimittaa sen Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerille, joka antaa ehdotetun muutoksen tiedoksi sopimusvaltioille ja yleissopimuksen sopimuspuolten konferenssille ehdotuksen käsittelyä ja päätöksen tekemistä varten. Tämän pöytäkirjan sopimusvaltiot, jotka kokoontuvat sopimuspuolten konferenssissa, tekevät kaikkensa päästäkseen yksimielisyyteen jokaisesta muutoksesta. Jos kaikki yritykset yksimielisyyden saavuttamiseksi epäonnistuvat eikä sopimukseen päästä, muutoksen hyväksyminen edellyttää viime kädessä sopimuspuolten konferenssin

*Article 18**Entry into force*

1. This Protocol shall enter into force on the ninetieth day after the date of deposit of the fortieth instrument of ratification, acceptance, approval or accession, except that it shall not enter into force before the entry into force of the Convention. For the purpose of this paragraph, any instrument deposited by a regional economic integration organization shall not be counted as additional to those deposited by member States of such organization.

2. For each State or regional economic integration organization ratifying, accepting, approving or acceding to this Protocol after the deposit of the fortieth instrument of such action, this Protocol shall enter into force on the thirtieth day after the date of deposit by such State or organization of the relevant instrument or on the date this Protocol enters into force pursuant to paragraph 1 of this article, whichever is the later.

*Article 19**Amendment*

1. After the expiry of five years from the entry into force of this Protocol, a State Party to the Protocol may propose an amendment and file it with the Secretary-General of the United Nations, who shall thereupon communicate the proposed amendment to the States Parties and to the Conference of the Parties to the Convention for the purpose of considering and deciding on the proposal. The States Parties to this Protocol meeting at the Conference of the Parties shall make every effort to achieve consensus on each amendment. If all efforts at consensus have been exhausted and no agreement has been reached, the amendment shall, as a last resort, require for its

kokouksessa läsnäolevien ja äänestävien tämän pöytäkirjan sopimusvaltioiden kahden kolmasosan äänen enemmistöä.

2. Alueelliset taloudellisen yhdentymisen järjestöt käyttävät tämän artiklan mukaista äänioikeuttaan toimivaltaansa kuuluvissa asioissa äänimäärällä, joka vastaa niiden jäsenvaltioiden määrää. Sellaiset järjestöt eivät käytä äänioikeuttaan, joiden jäsenvaltiot käyttävät omaa äänioikeuttaan ja päinvastoin.

3. Tämän artiklan 1 kohdan mukaisesti hyväksytty muutos edellyttää sopimusvaltioiden ratifiointia tai hyväksymistä.

4. Tämän artiklan 1 kohdan mukaisesti hyväksytty muutos tulee sopimusvaltion osalta voimaan yhdeksänkymmenen päivän kuluttua siitä päivästä, jona sopimusvaltio on tallettanut muutosta koskevan ratifioimis- tai hyväksymisasiakirjan Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin huostaan.

5. Kun muutos tulee voimaan, se sitoo niitä sopimusvaltioita, jotka ovat ilmaisseet suostumuksensa tulla sen sitomaksi. Muita sopimusvaltioita sitovat edelleen tämän pöytäkirjan määräykset sekä niiden mahdollisesti aikaisemmin ratifioimat tai hyväksymät muutokset

20 artikla

Irtisanominen

1. Sopimusvaltio voi irtisanoa tämän pöytäkirjan ilmoittamalla siitä kirjallisesti Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerille. Irtisanominen tulee voimaan vuoden kuluttua siitä päivästä, jona pääsihteerin on vastaanottanut ilmoituksen.

2. Alueellinen taloudellisen yhdentymisen järjestö lakkaa olemasta tämän pöytäkirjan sopimuspuoli, kun kaikki sen jäsenvaltiot ovat irtisanoneet pöytäkirjan.

adoption a two-thirds majority vote of the States Parties to this Protocol present and voting at the meeting of the Conference of the Parties.

2. Regional economic integration organizations, in matters within their competence, shall exercise their right to vote under this article with a number of votes equal to the number of their member States that are Parties to this Protocol. Such organizations shall not exercise their right to vote if their member States exercise theirs and vice versa.

3. An amendment adopted in accordance with paragraph 1 of this article is subject to ratification, acceptance or approval by States Parties.

4. An amendment adopted in accordance with paragraph 1 of this article shall enter into force in respect of a State Party ninety days after the date of the deposit with the Secretary-General of the United Nations of an instrument of ratification, acceptance or approval of such amendment.

5. When an amendment enters into force, it shall be binding on those States Parties which have expressed their consent to be bound by it. Other States Parties shall still be bound by the provisions of this Protocol and any earlier amendments that they have ratified, accepted or approved.

Article 20

Denunciation

1. A State Party may denounce this Protocol by written notification to the Secretary-General of the United Nations. Such denunciation shall become effective one year after the date of receipt of the notification by the Secretary-General.

2. A regional economic integration organization shall cease to be a Party to this Protocol when all of its member States have denounced it.

21 artikla

Tallettaja ja kielet

1. Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteeri toimii tämän pöytäkirjan tallettajana.

2. Tämän pöytäkirjan alkuperäiskappale, jonka arabian-, englannin-, espanjan-, kiinan-, ranskan- ja venäjänkieliset tekstit ovat yhtä todistusvoimaiset, talletetaan Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin huostaan.

TÄMÄN VAKUUDEKSI allekirjoittaneet täysivaltaiset edustajat, siihen asianmukaisesti hallitustensa valtuuttamina, ovat allekirjoittaneet tämän pöytäkirjan.

Article 21

Depositary and languages

1. The Secretary-General of the United Nations is designated depositary of this Protocol.

2. The original of this Protocol, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned plenipotentiaries, being duly authorized thereto by their respective Governments, have signed this Protocol